



Pełniejsza
wiedza

Pełniejsze
życie

Postawy Polaków wobec oszczędzania

Raport Fundacji Kronenberga
przy Citi Handlowy,
TNS Polska, wrzesień 2012

Cytowanie bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła:
„Postawy Polaków wobec oszczędzania” raport Fundacji
Kronenberga przy Citi Handlowy,
TNS Polska, wrzesień 2012

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Spis treści

1	
Wstęp	03

2	
Podsumowanie	06

3	
Segmentacja	08

4	
Kontekst	15

5	
Postawy wobec oszczędzania i inwestowania	19

6	
Zarządzanie pieniędzmi	34

7	
Skłonność do podejmowania ryzyka	41

8	
Aneks	46

Wstęp

1

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Wstęp

- Raport „Postawy Polaków wobec oszczędzania” prezentuje wyniki corocznego badania prowadzonego na potrzeby akcji Tydzień dla Oszczędzania, którą organizuje Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy
- Tydzień dla Oszczędzania to ogólnopolska, edukacyjna akcja społeczna, której celem jest promowanie idei oszczędzania oraz przekazywanie wiedzy z zakresu racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi. Związana jest ona ze Światowym Dniem Oszczędzania, który społeczność międzynarodowa obchodzi 31 października. Jej premiera odbędzie się w Tygodniu dla Oszczędzania, który w 2012 roku przypada w dniach od 24-31 października
- Na wstępie raportu zaprezentowane jest podsumowanie wraz z wynikami segmentacji prezentującej grupy Polaków jednorodnej pod kątem postaw wobec oszczędzania. Następnie, omówione są zmiany i sytuacje rynkowe, które pozwalają na dalsze idące interpretacje wyników badania. W części zasadniczej raportu przedstawione są:
 - Postawy związane z oszczędzaniem i inwestowaniem
 - Zagadnienia obrazujące sposoby zarządzania pieniędzmi
 - Kwestie związane z poziomem tolerancji ryzyka przez Polaków

Badanie przeprowadzono w ramach Omnibusu – cyklicznego wielotematycznego badania prowadzonego przez TNS Polska (opis na kolejnym slajdzie). Ze względu na specyfikę badania (kwestie dla niektórych drażliwe lub trudne) pytania zostały umieszczone w sposób nie kolidujący z innymi tematami. Ze względu na powtarzalny charakter badania część pytań ma niezmienny kształt od 2008 roku. Inne podlegają modyfikacjom. Pojawiają się również nowe pytania, których zadaniem jest pogłębienie ważkich dla danego okresu badawczego kwestii.

Badanie było prowadzone w terminie 13 – 19 września. Należy jednak sobie zdać sprawę, że czas prowadzenia badania specyficzny ze względu na sytuację ekonomiczną (afery Amber Gold, wydłużenie wieku emerytalnego oraz sytuacja niektórych krajów). Wydarzenia te mogą mieć oczywisty wpływ na postawy Polaków.

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Czym jest Omnibus?

- ❑ OMNIBUS to ilościowy wielotematyczny sondaż przeprowadzany na 1000-osobowej reprezentatywnej próbie mieszkańców kraju w wieku powyżej piętnastu lat. W badaniu stosuje się technikę wywiadów osobistych („twarzą w twarz”) wspomaganą komputerowo (CAPI). Wywiady realizowane są wieczorami w domach respondentów, podczas weekendu, kiedy szansa zastania respondentów jest największa.
- ❑ Do każdego sondażu losowanych jest 200 rejonów badawczych (adresów startowych). Źródłem adresów jest Rządowe Centrum Ewidencji Ludności Pesel dysponujące bazą adresową wszystkich mieszkańców kraju
- ❑ W każdym z wylosowanych rejonów badawczych przeprowadzanych jest po pięć wywiadów: pierwszy wywiad z respondentem wylosowanym z imienia i nazwiska, następne cztery – kolejno w co piątym odliczonym mieszkaniu/gospodarstwie domowym na przemian z mężczyzną i kobietą. Jeżeli w gospodarstwie domowym znajduje się więcej osób spełniających wymogi próby, wywiad realizowany jest z osobą, która jako ostatnia obchodziła urodziny. Odliczanie mieszkań odbywa się według specjalnej procedury tzw. metody lewej ręki, która precyzyjnie wyznacza kierunek poruszania się ankietera.
- ❑ Próba dobierana jest warstwowo. Algorytm losowania adresów (punktów startowych) uwzględnia podział administracyjny i urbanizacyjny kraju na województwa oraz typy miejscowości (wieś, miasta do 20 tys., 20-200 tys. i ponad 200 tys. mieszkańców). W celu uzyskania reprezentatywności danych otrzymane wyniki są poddawane procedurze ważenia. Algorytm ważenia oparty jest na danych GUS pochodzących z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
- ❑ W ramach badania zbierane są dodatkowo:
 - Dane o respondencie (płeć, wiek, wykształcenie, stan cywilny, grupa zawodowa, status zawodowy, rola w gospodarstwie domowym, miejsce zamieszkania)
 - Dane o głowie gospodarstwa domowego (płeć, wiek, wykształcenie, grupa zawodowa, status zawodowy)
 - Dane o gospodarstwie domowym (liczba osób, wiek dzieci, dochód).

Podsumowanie

2

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Podsumowanie

KONTEKST

- ❑ Polacy są w ostatnim czasie otoczeni przez doniesienia o kolejnej fali kryzysu, parabankach, Amber Gold i wydłużeniu wieku emerytalnego. Dodatkowo skala oszczędzających na emeryturę nie napawa optymizmem porównując ją z innymi państwami.
- ❑ W wynikach badania pobrzmiewają echa kryzysu – mniej Polaków uważa, że warto oszczędzać, co może wskazywać na kryzys zaufania do instytucji finansowych oraz niepewność jutra (coraz większa grupa Polaków uważa, że trzymanie gotówki w domu jest bezpiecznym sposobem lokowania pieniędzy). Rośnie również wrażliwość na doniesienia medialne.

POSTAWY POD LUPĄ

- ❑ Widać wyraźną potrzebę szeroko zakrojonych akcji edukacyjnych. Przede wszystkim, mimo sytuacji braku poczucia bezpieczeństwa spadł odsetek oszczędzających. Jednocześnie, coraz większa liczba Polaków kontroluje nawet najdrobniejsze wydatki. Co za tym idzie, w świadomości potocznej zarządzanie pieniędzmi może być tożsame z bieżącą kontrolą, nie zaś zabezpieczaniem się przed przyszłymi ryzykami.

POLACY POD LUPĄ

- ❑ Pozytywny natomiast jest fakt, że dominuje grupa Polaków racjonalnie podchodzących do kwestii gospodarowania pieniędzmi ('mam możliwości'). Jest to segment osób lepiej sytuowanych, mogących poszczycić się pewnym życiowym dorobkiem. Nie stanowi on grupy docelowej dla akcji edukacyjnych polegających na pracy u podstaw i uświadamianiu istotności oszczędzania. Należy im natomiast dostarczać wiedzy o różnego rodzaju instrumentach finansowych – ich zaletach i ograniczeniach
- ❑ Niepokoić może natomiast segment 'bez możliwości'. Segment ten cechuje najniższy status społeczny, co za tym idzie podatność na ubóstwo. Charakteryzuje ich również brak wiary co do sensowności oszczędzania, co może być przeszkodą dla wszelkich akcji edukacyjnych, które są wskazane w tym segmencie.

Segmentacja

3

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Jak stworzono segmentację?

Segmentacja to analiza umożliwiająca wyróżnienie jednorodnych pod kątem pewnych cech grup.

Była ona prowadzona na podstawie analizy klas latentnych.

Klasy latentne są to bezpośrednio nieobserwowalne/ukryte podgrupy lub segmenty. Przypadki zaliczane do tej samej klasy są homogeniczne ze względu na określone kryteria, natomiast przypadki należące do innych klas latentnych znacząco różnią się między sobą pod tym względem. Możliwe jest wprowadzanie do modelu zmiennych na różnych skalach.

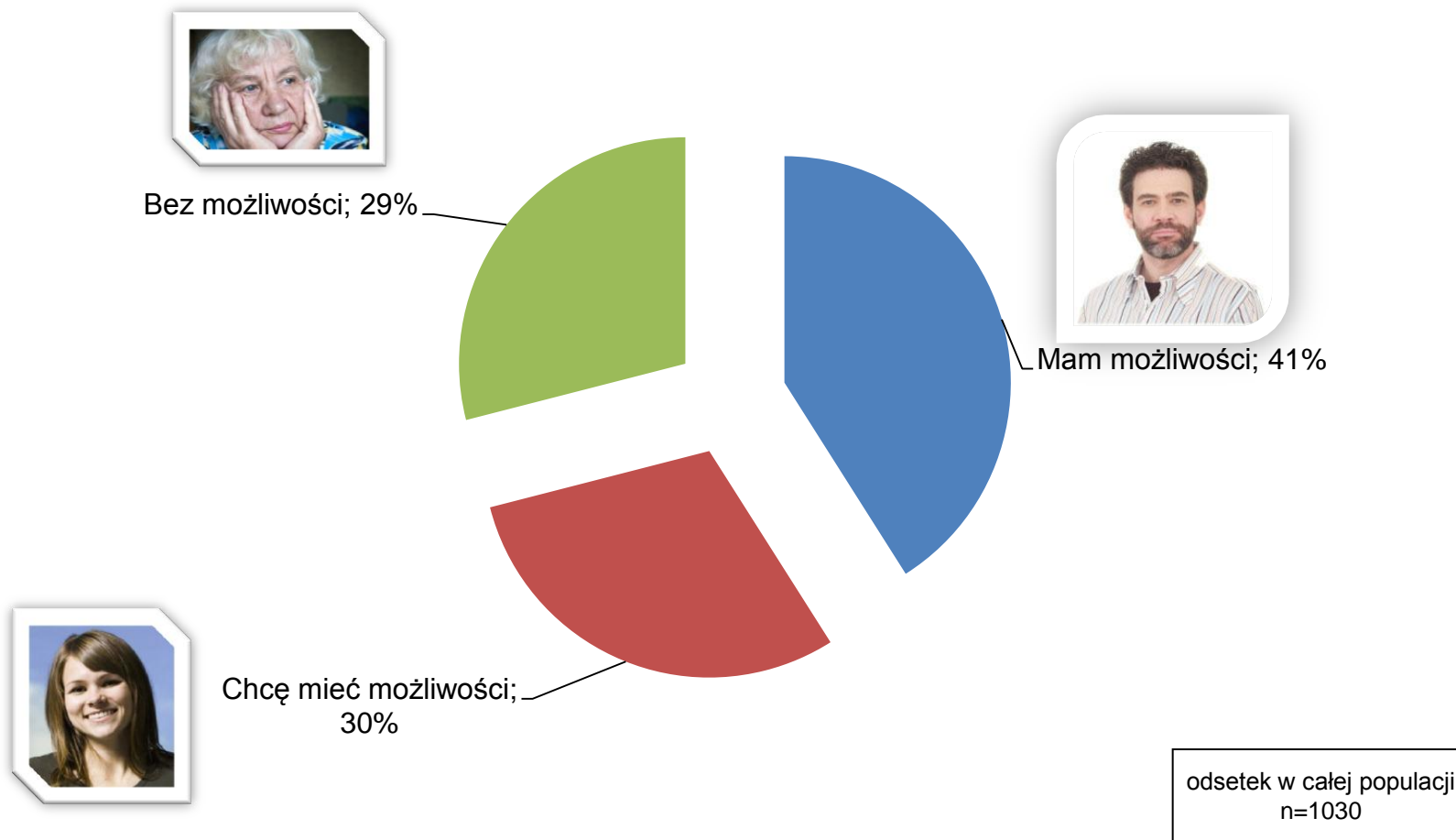
Segmentacja była prowadzona na podstawie następujących pytań:

- ❑ Horyzont czasowy planowania własnych wydatków (*Z jakim wyprzedzeniem zwykle planuje Pan(i) swoje większe wydatki, czyli wydatki związane ze świętami, urodzinami, imprezami okolicznościowymi?*)
- ❑ Zakres kontroli swoich wydatków (*Proszę powiedzieć, które z poniższych stwierdzeń opisujących zwyczaje związane z kontrolowaniem wydatków najlepiej Pana(i) opisuje*)
- ❑ Oszczędzanie faktycznie (*Są ludzie, którzy wszystkie swoje dochody wydają na bieżące potrzeby, ale i są tacy, którzy zawsze odkładają oszczędności. A jak Pan(i) określił(a)by sposób gospodarowania swoimi pieniędzmi?*)
- ❑ Postrzeganie wartości oszczędzania (*Proszę powiedzieć, które stwierdzenie lepiej opisuje Pana(i) podejście do oszczędzania. Czy...*)
- ❑ Podejście do zarządzania pieniędzmi (*Które z określić najbardziej do Pana(i) pasuje?*)
- ❑ Skłonność do ryzyka (*Założmy, że może Pan(i) wygrać nagrodę. Co by Pan(i) wolał(a)?*)

Na podstawie analiz segmentacyjnych wyróżniono 3 segmenty (opisane na kolejnych slajdach).

Z segmentacji wyłączono 64 respondentów, którzy nie zakwalifikowali się do wyróżnionych segmentów

Segmentacja

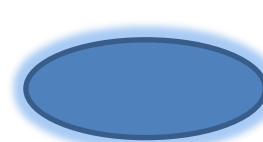


Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Mam możliwości – 41%

„Na wszystko jest czas, na ryzyko również”



Przybliżenie postawy

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Zarządzanie pieniędzmi: charakteryzuje ich rozsądne, choć nie rygorystyczne, podejście do zarządzania wydatkami – planują większość wydatków, lecz czasem zdarza im się ulegać impulsom. Część segmentu planuje swoje wydatki (69%) z przynajmniej miesięcznym wyprzedzeniem. Ponad dziewięciu na dziesięciu deklaruje, że kontroluje większe i największe wydatki. Oszczędzanie: sfera deklaratywna dość rzadko idzie u nich w parze z zachowaniami faktycznymi. Większość z nich uważa, że warto oszczędzać (71%), a faktycznie oszczędzających regularnie jest niewielu (7%), choć istnieje dość szerokie grono oszczędzających nieregularnie (60%)
Podejście do ryzyka: niska awersja do ryzyka (częściej niż inne segmenty wolą większe pieniądze, choć niepewne) i większe skłonności do dywersyfikacji produktów

2

INNE WYRÓŻNIKI

- ❑ Kwestia oszczędzania i inwestowania jest im „bliższa” niż innym segmentom, wykazują wyższe zaufanie do instytucji finansowych i chętniej przyglądają się sytuacji na rynku:
 - Częściej niż inne segmenty czerpie informacje od instytucji finansowych (15%), z audycji i programów, a także artykułów dotyczących tematyki oszczędzania (12%)
 - Segment, który najczęściej deklaruje, że inwestuje (22%).
 - W kwestiach związanych z oszczędzaniem i inwestowaniem częściej niż inni zawierzyliby pracownikowi banku (18%)
- ❑ Są na etapie gromadzenia majątku – finansują tego typu zakupy zarówno z własnych oszczędności jak i kredytów:
 - Cele oszczędzania dla nich to zakup rzeczy do domu (47%).
 - Jedna piąta ma zaciągnięte kredyty gotówkowe / ratalne / konsumpcyjne

3

KIM SĄ?

- ❑ Relatywnie częściej wiek 31 – 45 lat (34%)
- ❑ Dobrze wykształceni (wykształcenie średnie – 39%; wyższe - 25%)
- ❑ Głównie pracują zawodowo na pełny etat (55%), ale też częściej prowadzą działalność gospodarczą.

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Chcę mieć możliwości – 30%

„Bezpieczeństwo wymaga planu i szczegółowej kontroli”



Przybliżenie postawy

1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Zarządzanie pieniędzmi: charakteryzuje ich dość rygorystyczne podejście do zarządzania wydatkami – planują większość wydatków, kontrolują wszystkie nawet najdrobniejsze wydatki(91%), a Część segmentu planuje swoje wydatki z przynajmniej tygodniowym wyprzedzeniem(15%). Oszczędzanie: sfera deklaratywna nierzadko idzie u nich w parze z zachowaniami faktycznymi. Większość z nich uważa, że warto oszczędzać (79%), a faktycznie oszczędzających regularnie jest niewielu(13%), ale jest to częściej obserwowane zjawisko niż w innych segmentach.

Podejście do ryzyka: wysoka awersja do ryzyka (częściej niż inne segmenty wolą mniejsze, ale pewne pieniądze)

2

INNE WYRÓŻNIKI

- Ambiwalentne podejście do kwestii oszczędzania:
 - Częściej niż inne segmenty wierzą, że powodzenie w oszczędzaniu zależy od przeznaczenia lub szczęści(29%)
 - W kwestiach związanych z oszczędzaniem i inwestowaniem częściej niż inni ufają własnej intuicji (49%) jako właściwemu źródłu informacji
- Jednocześnie nie mają najczęściej konkretnego celu oszczędzania (26%) lub robią to z myślą o drobnych przyjemnościach (24%)
- Segment, który najczęściej deklaruje, trzyma pieniądze na koncie osobistym, ponieważ są tam bezpieczne.
- Rzadko decydują się na dywersyfikację portfela (31% wybiera produkty tego samego banku, co ma w nim konto)

3

KIM SĄ?

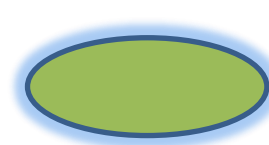
- Posiadają najczęściej zasadnicze lub średnie wykształcenie (wykształcenie zasadnicze – 26%; średnie- 36%)
- Głównie pracują zawodowo na pełny etat (38%) lub są na emeryturze (34%)
- Głównie mieszkańcy mniejszych miast (poniżej 50 tys. – 25% i wsi – 33%)

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Bez możliwości – 29%

**„Muszę oglądać każdy pieniądz
i nie stać mnie na oszczędzanie”**



1

CO ICH WYRÓŻNIA?

Zarządzanie pieniędzmi: większość nie planuje wydatków okolicznościowych (86%). Zdarzają się w tej grupie częściej niż wśród rozważnych kontrolujący wszystkie nawet najdrobniejsze wydatki (47%). Najrzadziej ulegają impulsom (28%)

Oszczędzanie: Większość (94%) wszystko przeznacza na bieżące wydatki. Jednocześnie częściej niż inne segmenty (43%) uważają, że oszczędzanie nie ma sensu

Podejście do ryzyka: podobnie wysoka awersja do ryzyka co zdyscyplinowani – chętnie wybierają pewne, choć niewielkie pieniądze

2

INNE WYRÓŻNIKI

- ❑ W kwestiach związanych z oszczędzaniem i inwestowaniem częściej niż inni ufają własnej intuicji (70%) jako najlepszemu źródłu informacji. Częściej niż inni nie ufają nikomu (48%)
- ❑ Jeżeli oszczędzają to najczęściej: zakup sprzętu(33%) lub zabezpieczenie na emeryturze(33%)
- ❑ Segment, który najczęściej kierują się radą rodziny i znajomych przy wyborze produktów oszczędnościowych.

3

KIM SĄ?

- ❑ Relatywnie częściej osoby starsze powyżej 60 roku życia(37%)
- ❑ Posiadają wykształcenie podstawowe (33%)
- ❑ Głównie są na emeryturze (47%)
- ❑ Głównie mieszkańcy wsi (47%)

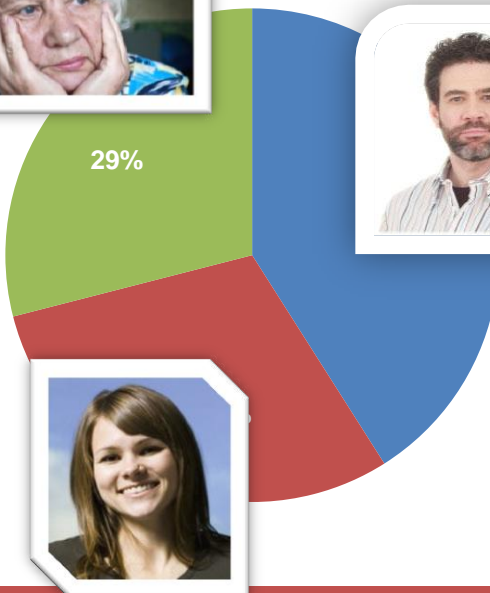
Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Segmentacja versus praktyka:

BEZ MOŻLIWOŚCI

Maria (66 lat) mieszka wraz z mężem w małej wsi w woj. podkarpackim. Jej dom sąsiaduje z domem córki i zięcia. Dawniej pomagała mężowi w prowadzeniu gospodarstwa, teraz w miarę sił pomaga w tym już swoim dzieciom. Maria jest tradycjonalistką. Uważa za swój obowiązek mieć ugotowane i posprzątane. Niestety konieczność wydawania pieniędzy na jedzenie i lekarstwa uniemożliwia im jakiegokolwiek odkładanie pieniędzy, ale na szczęście dodatkowe koszty takie jak zakup węgla na zimę pokrywa córka. W wielu kwestiach zdaje się także na rady zięcia. Ostatnio za jego namową założyła rachunek bankowy, na którym będzie wraz z mężem zbierała na nowy odkurzacz odkładając miesięcznie to, co im zostanie.



CHCĘ MIEĆ MOŻLIWOŚCI

Ewa (32 lata) pochodzi z Sanoka. Pół roku temu wyszła za mąż za Tomka – wtedy też zdecydowali się na zakup mieszkania. Na szczęście dostali finansowe wsparcie od rodziny, więc kredyt który zaciągnęli nie był znaczny i za rok przestaną go spłacać. Ewa na co dzień pracuje jako referent administracyjny w firmie meblowej. Nie zarabia wiele, choć wie że aby mieć większe możliwości powinna ponownie podjąć studia. W związku z powyższym skrupulatnie planuje swoje wydatki i zawsze stara się coś zaoszczędzić, aby móc pójść do kosmetyczki lub fryzjera. Ostatnio zaczęła się z mężem zastanawiać, czy nie zacząć odkładać dodatkowych sum na emeryturę. Pomysł wymaga jednak przemyślenia ponieważ para myśli także o powiększeniu rodziny, co wiąże się z dodatkowymi kosztami.



MAM MOŻLIWOŚCI

Grzegorz (42 lata) jest inżynierem mieszkającym w Wyszkowie. Ma żonę i dwóch dorastających synów. Od kilku lat prowadzi własną firmę zajmującą się wydrukami wielkoformatowymi. Żona Grzegorza od kilku lat przebywa na rencie. Mimo to ich sytuacja finansowa jest dobra, ponieważ firma której jest właścicielem generuje znaczne zyski. Zdarzają się jednak miesiące kiedy nie mają możliwości na odłożenie większej lub żadnej sumy pieniędzy. Niecały rok temu przeprowadzili się do większego domu i systematycznie inwestują w jego komfortowe urządzenie, spłacają też kredyt. Sytuacja zdrowotna żony zachęciła Grzegorza do zakupu ubezpieczenia na życie. Wybrał takiego ubezpieczyciela, który w jego opinii zaproponował możliwie wysoki zwrot w przypadku uszczerbku na jego zdrowiu. Zależy mu na tym by odpowiednio zabezpieczyć rodzinę, póki jest jeszcze w sile wieku.



Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Kontekst – sytuacja w Polsce

4

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Sprawa Amber Gold

- ❑ Tegoroczne (2012 r.) wakacje obfitowały w takie hasła jak „afery Amber Gold” i „sprawa Amber Gold”, a właściciel firmy Marcin Plichta stał się niekwestionowanym „liderem popularności” ostatniego sezonu.
- ❑ Około 50 tys. inwestorów powierzyło Amber Gold swoje oszczędności, z czego około 7 tys. osób, które powierzyły firmie łącznie 80 mln zł, może nie odzyskać zainwestowanego kapitału, ponieważ firmy już nie ma. Po ujawnieniu, że Amber Gold był tzw. piramidą finansową zaczęto szukać winnego całej sytuacji.
- ❑ Dla wielu odsoniła ona największy problem polskiego społeczeństwa – niski poziom edukacji inwestycyjnej, a nawet brak podstawowej wiedzy o finansach. Zaś niektórzy dodają, że cała sytuacja to efekt niewystarczającej edukacji ekonomicznej połączonej z „chciwością” Polaków lub obawą przed kryzysem.
- ❑ Winą za Amber Gold obarczono również instytucje regulujące polski rynek finansowy (KNF), co dobitnie skomentował brytyjski dziennik:

"Financial Times": sprawa Amber Gold źle świadczy o rozsądku Polaków

2012-08-15 04:45



Upadek nieobjętego regulacją Amber Gold wystawia złe świadectwo zdrowemu rozsądkowi jego inwestorów, jak również skuteczności instytucji regulujących polski rynek usług finansowych - ocenił brytyjski "Financial Times".



Według dziennika nawet najbardziej chciwi inwestorzy powinni się zastanowić, dlaczego w sytuacji niskich zwrotów na depozytach pieniężnych, znajduje się firma "gwarantująca" im 16,5 proc. nieopodatkowanego zwrotu na inwestycjach w złoto i inne szlachetne metale.

„Upadek nieobjętego regulacją Amber Gold wystawia złe świadectwo zdrowemu rozsądkowi jego inwestorów, jak również skuteczności instytucji regulujących polski rynek usług finansowych”.

Źródło: <http://www.wprost.pl/ar/339517/Financial-Times-sprawa-Amber-Gold-zle-swiadczy-o-rozsadku-Polakow/>

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Czym jest parabank?

- ❑ Rozważania o wiedzy ekonomicznej Polaków świadczy też dobitnie odpowiedź na pytanie „ Co to jest parabank?” .
- ❑ Jedna dziesiąta uważa, że parabank to bank, który łatwo i szybko udziela pożyczek, a 54% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.
- ❑ Co więcej, przed podpisaniem umowy dotyczącej pożyczki lub zainwestowania pieniędzy jedna piąta nie czyta zawartych w niej warunków.
- ❑ Te wnioski o niewiedzy Polaków czym się zajmuje parabank w sytuacji, gdy obsługują one około 3-4 mln osób może skutkować dalszymi stratami inwestorów.
- ❑ Ponadto niekorzystny obraz parabanków może wpłynąć na zaufanie Polaków do samych banków, zwłaszcza, że 28 % klientów banków firmy oferujące produkty podobne do lokat bankowych są jednakowo wiarygodne jak banki. Ponadto 13% inwestujących w prywatne pożyczki uważa, że są one tak samo gwarantowane jak lokata bankowa.
- ❑ Niestety im więcej Polaków zdecyduje się na ulokowanie swoich oszczędności w parabankach, tym większe ryzyko, że problemy z zadłużeniem Polaków staną się zbyt częste.



Źródło: <http://www.ekonomia24.pl/artykul/927283.html> http://wyborcza.pl/1,75248,12297848,Parabanki_rosna_w_sile_Bez_zadnego_nadzoru_obsługują.html#ixzz27k6DvAm7

Wiek emerytalny

- ❑ Kolejne doniesienia związane z Amber Gold powodują zejście na drugi plan podniesienie wieku emerytalnego w Polsce.
- ❑ W chwili obecnej większość osób osiąga wiek emerytalny z upływem 60 lat życia (kobiety) i 65 lat życia (mężczyźni). Zgodnie z ustawą z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw od 2013 roku będzie miało miejsce wydłużenie powszechnego wieku emerytalnego do 67 lat (zarówno dla kobiet jak i dla mężczyzn).
- ❑ Poza wydłużeniem wieku emerytalnego niepokojące może być również to, że emerytury będą znacznie niższe niż się spodziewano. Według obliczeń Expandera osoby obecnie wchodzące na rynek pracy otrzymają emerytury w wysokości 42% swojej pensji.
- ❑ Bez zabezpieczenia publiczny system zapewni przeżycie na najniższym poziomie. W związku z tym Przesłanie dla polskiego społeczeństwa jest jasne, o emeryturze trzeba zacząć myśleć już dziś. Zwłaszcza, że ludzie młodzi najczęściej liczą na posiadane oszczędności (75%) i nieruchomości (54%), jeżeli wsparcie ze strony Państwa okazałoby się nie wystarczające. Pytanie na ile zmiany w otoczeniu przekładają się na zachowania faktyczne.



Źródło: http://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytury-i-renty/artykuly/649831.praca_do_67_lat_a_emerytura_mniejsza_niz_50_pensji.html

<http://www.bankier.pl/wiadomosc/Polacy-nie-odkladaja-dodatkowo-na-emeryture-2624356.html>

Raport TNS Polska:K.024/12: Młodzi o emeryturach - część druga

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Postawy wobec oszczędzania i inwestowania

5

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Podsumowanie

OSZCZĘDZANIE DEKLARATYWNIE

- ❑ Polacy nadal uważają, że warto oszczędzać (67%) – jest to jednak grupa mniejsza niż w roku poprzednim (spadek o 5 punktów procentowych). Nastąpił także 5% wzrost grupy respondentów mających trudność w ocenie tej kwestii (łącznie grupa licząca 15% społeczeństwa). Tego typu wyniki mogą być echem kryzysu gospodarczego i ostatnich wydarzeń na rynku finansowym,

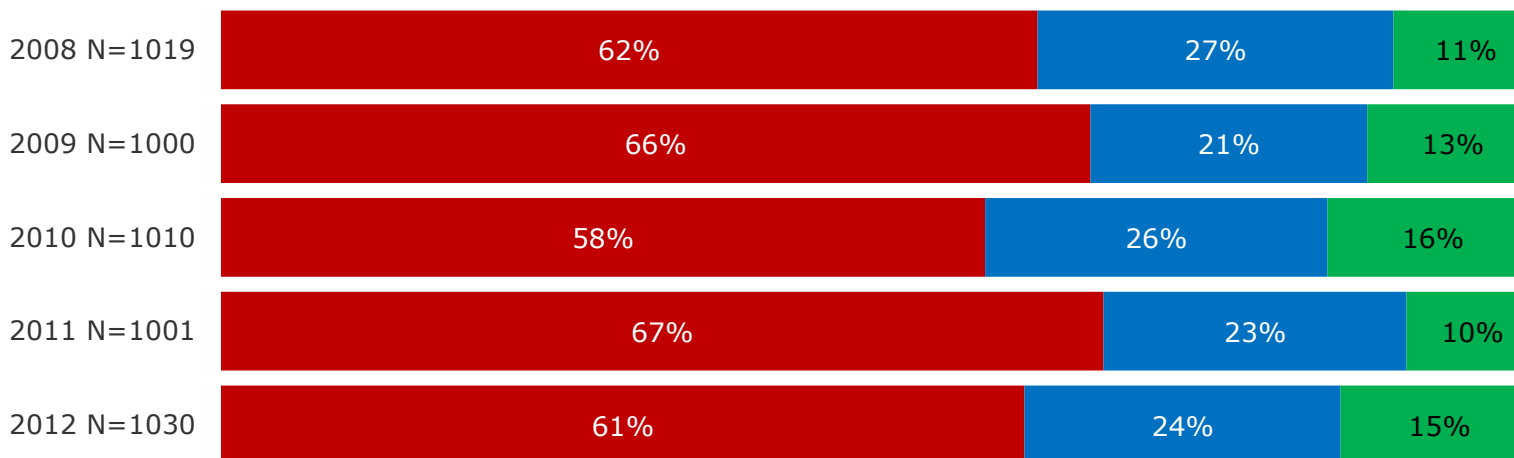
OSZCZĘDZANIE FAKTYCZNIE

- ❑ Deklaracje nie idą w parze z zachowaniami. Ponad połowa Polaków (56%) przyznaje, że przeznaczają wszystko na bieżące potrzeby – są to osoby o niższym statusie, częściej zagrożone ubóstwem.
- ❑ Podobnie jak rok temu, Polacy oszczędzając najczęściej myślą o celach średnioterminowych jak zakup sprzętu do mieszkania lub kupno samochodu (38%). Ponadto dążą również do odłożenia sobie środków na wakacje (29%) i drobne przyjemności (28%). Wymienione cele są ściśle związane z horyzontem czasowym, jaki zakładają – 45% oszczędza do 1 roku. Znaczącą grupę stanowią Ci, którzy nie mają sprecyzowanego celu -22%, co może utrudniać im sam proces generowania nadwyżek finansowych.
- ❑ Bezpieczne sposoby oszczędzania to w opinii Polaków głównie podstawowe instrumenty finansowe (konto osobiste – 16%, lokata terminowa – 13%), z których część nie daje możliwości widocznego pomnażanego zysku, lub wiąże się z zamrożeniem pieniędzy na jakiś czas. Jednocześnie zdecydowana większość Polaków deklarujących rzeczywiste oszczędzanie korzysta ze form oferowanych przez bank (27%), w którym mają otwarty rachunek osobisty.

Oszczędzanie deklaratywnie



Proszę powiedzieć, które stwierdzenie lepiej opisuje Pana(i) podejście do oszczędzania.



- warto oszczędzać, bo w przyszłości będzie żyło mi się lepiej
- uważam, że oszczędzanie nie ma sensu, lepiej wydać pieniądze na życie
- trudno powiedzieć

W porównaniu do 2011 roku nastąpił spadek odsetka osób uważających, że warto oszczędzać (z 67% do 61%). Poziom ten jest zbliżony do wartości z 2010 roku.

Podobnie jak w poprzednich latach ze stwierdzeniem, że warto oszczędzać relatywnie częściej zgadzają się:

- osoby lepiej wykształcone (średnie i wyższe wykształcenie)
- przedstawiciele gospodarstw domowych o wyższych dochodach (powyżej 4000 PLN)

baza: wszyscy badani

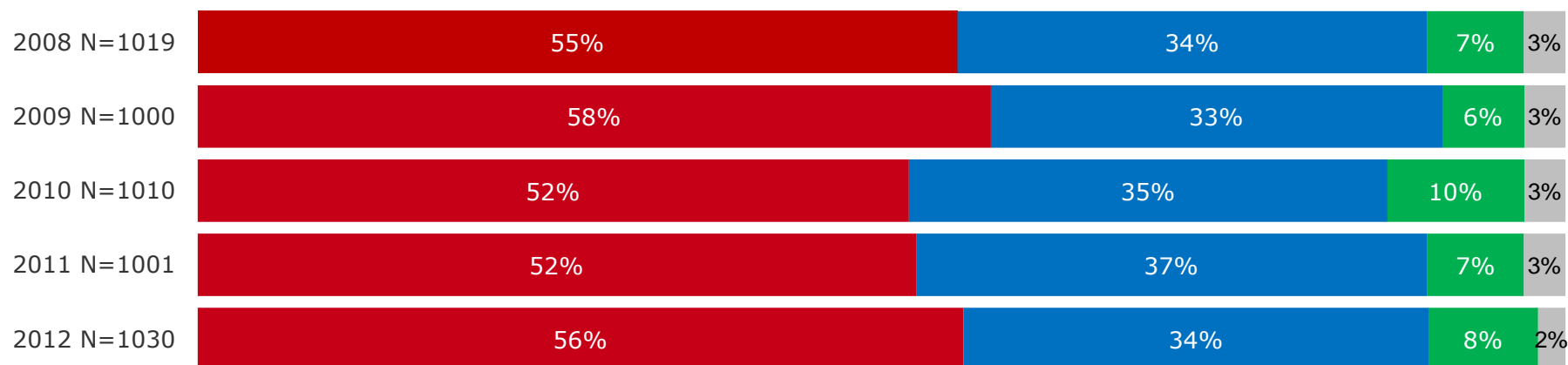
Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Oszczędzanie faktycznie



Są ludzie, którzy wszystkie swoje dochody wydają na bieżące potrzeby, ale i są tacy, którzy zawsze odkładają oszczędności. A jak Pan(i) określił(a)by sposób gospodarowania swoimi pieniędzmi.



- Wszystko przeznaczam na bieżące potrzeby
- Z reguły na bieżące potrzeby, ale od czasu do czasu udaje mi się coś zaoszczędzić
- Poza bieżącymi wydatkami w każdym miesiącu odkładam pewną sumę pieniędzy

Ponad połowa Polaków (56%) przyznaje, że przeznaczają wszystko na bieżące potrzeby. Jednocześnie spadł odsetek osób oszczędzających od czasu do czasu (z 37% do 34%).

Baza: Wszyscy badani

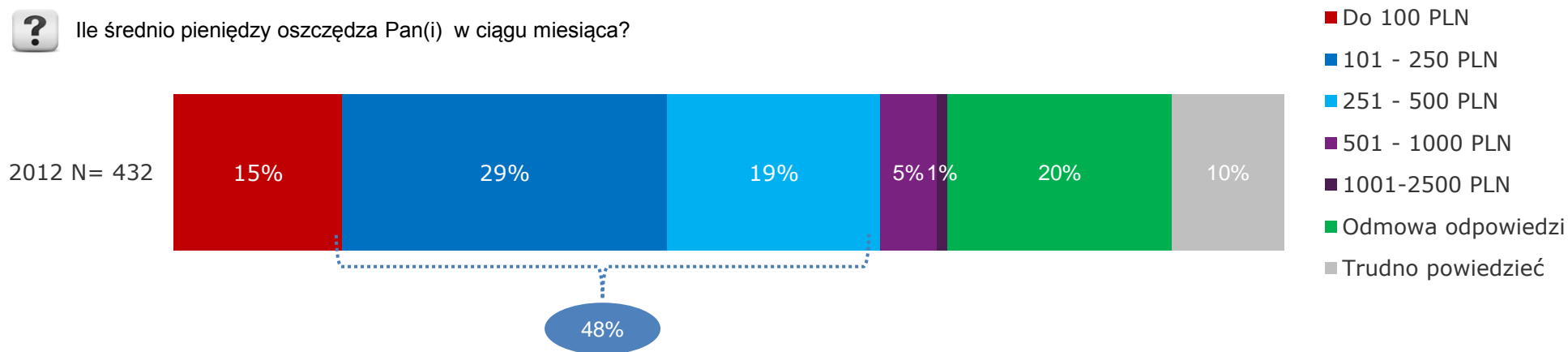
Relatywnie częściej wszystko na własne potrzeby przeznaczają osoby:

- Młode będące jeszcze na dorobku (do 25 roku życia) lub starsze (powyżej 60 roku życia)
- Gorzej wykształcone (wykształcenie podstawowe lub zasadnicze)
- O dochodach w gospodarstwie domowym do 4000 PLN i niskich dochodach osobistych (do 1500 PLN netto)
- Posiadające aktualnie problemy ze spłatą zobowiązań finansowych

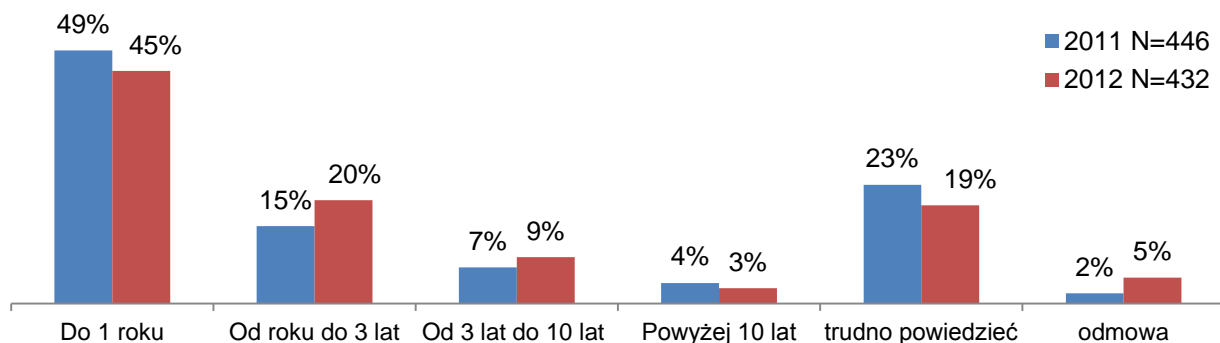
Reasumując można powiedzieć, że znaczna część Polaków na poziomie deklaracyjnym wciąż dostrzega wartość oszczędzania, co jednak nie jest równoznaczne z ich możliwościami czy też umiejętnością rzeczywistego oszczędzania.

Oszczędzanie pod lupą

? Ile średnio pieniędzy oszczędza Pan(i) w ciągu miesiąca?



? Kiedy Pan(i) odkłada swoje oszczędności, o jakim okresie czasu Pan(i) zazwyczaj myśli?



Prawie połowa oszczędzających Polaków jest w stanie odłożyć kwotę z przedziału powyżej 100zł do 500zł miesięcznie (48%). Oszczędzanie dla znacznej części Polaków wiąże się z perspektywą okresu do 3 lat (65%), jedynie nieliczni myślą o nim w perspektywie długookresowej (powyżej 3 lat). W przypadku tego pytania warto zwrócić uwagę na znaczny odsetek odpowiedzi 'trudno powiedzieć' (około jednej piątej badanych). Świadczy to o tym, że oszczędzanie nie ma charakteru planowego - osoby wskazujące tę odpowiedź najprawdopodobniej nie są w stanie odkładać pieniędzy zgodnie z przyjętymi wcześniej założeniami.

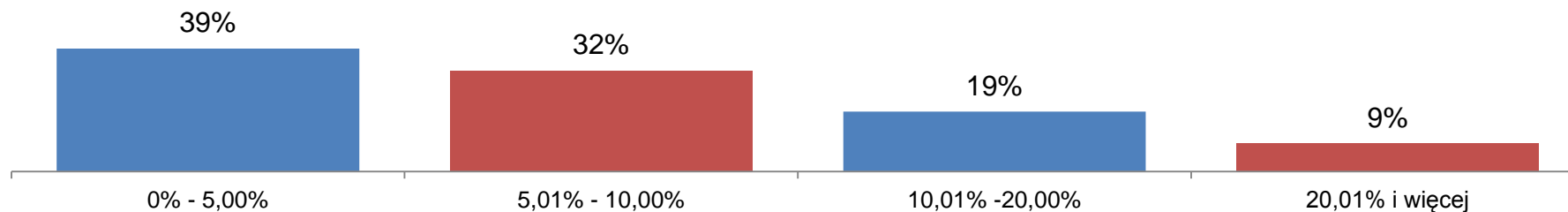
baza: osoby oszczędzające. Pytanie pierwsze zadawane od 2011 roku

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

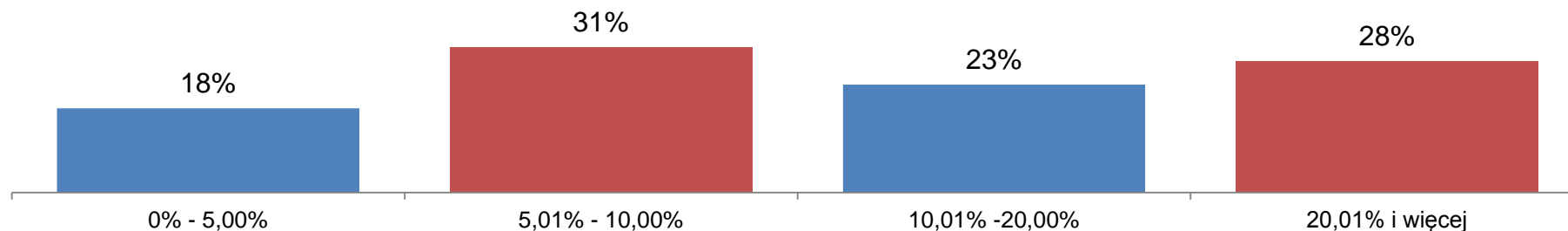
Stosunek oszczędności do dochodu

Stosunek oszczędności = (Ile średnio pieniędzy oszczędza Pan(i) w ciągu miesiąca?) / Dochód gospodarstwa domowego



Baza: N= 221; Z uwagi na formułę obliczenia stosunku oszczędności baza obejmowała oszczędzających, którzy podali zarówno kwotę oszczędności, jak i dochód gospodarstwa domowego

Stosunek oszczędności = (Ile średnio pieniędzy oszczędza Pan(i) w ciągu miesiąca?) / Dochód respondenta



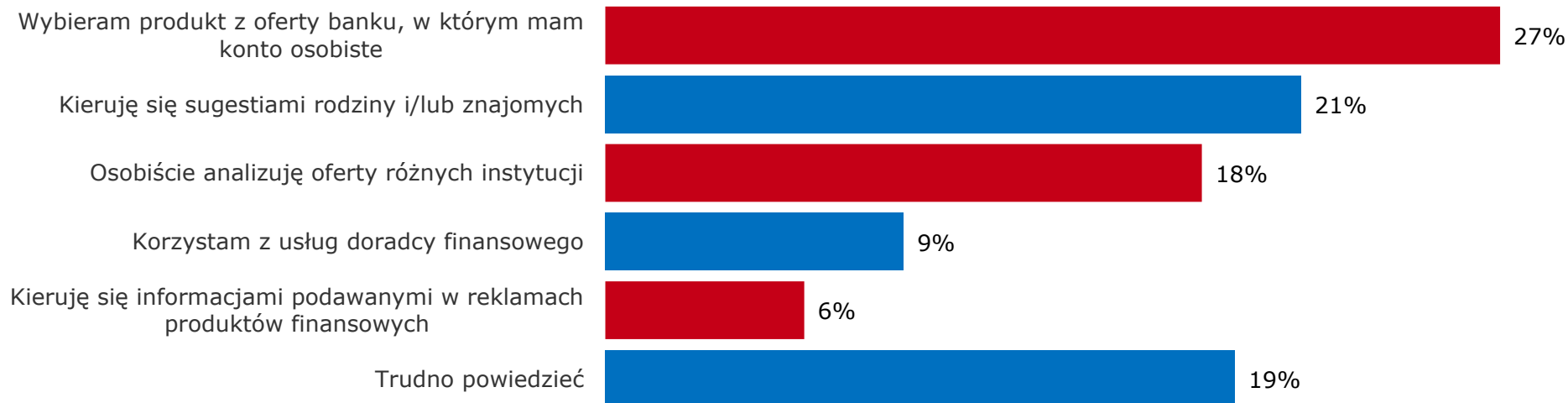
Baza: N=227; Z uwagi na formułę obliczenia stosunku oszczędności baza obejmowała oszczędzających, którzy podali zarówno kwotę oszczędności, jak i dochód respondenta

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Oszczędzanie pod lupą

? Proszę powiedzieć które zachowanie najlepiej opisuje Pana(i) sposób wyboru produktów oszczędnościowych



Zdecydowana większość Polaków deklarujących rzeczywiste oszczędzanie korzysta ze form oferowanych przez bank (27%), w którym mają otwarty rachunek osobisty. Ten sposób jest jednocześnie uważany za stosunkowo najbardziej bezpieczny, pozwala na zachowanie odpowiedniej płynności finansowej oraz na skorzystanie z różnych możliwości oferowanych przez bank.

Dużym powodzeniem cieszą się także sugestie członków rodziny lub znajomych (21%) oraz własna intuicja opierająca się na osobistej analizie różnych możliwości (18%). Z kolei reklamy produktów finansowych są stosunkowo mało popularnymi motywatorami zachęcającymi do skorzystania z danej formy oszczędzania (6%) i można wnioskować, że dla Polaków pełnią one jedynie charakter informacyjny.

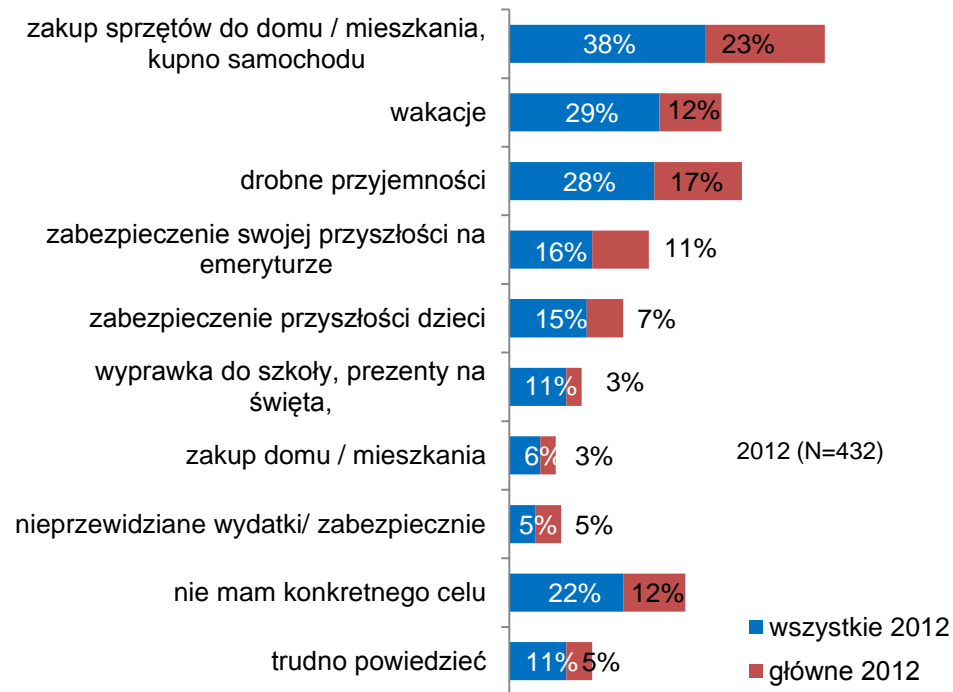
baza: osoby oszczędzające. Pytanie zadawane od 2012 roku

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Cele oszczędzania

? Dlaczego Pan(i) oszczędza pieniądze?



Podobnie jak rok temu cele oszczędzania są w głównej mierze związane z wydatkami rozpatrywanymi w okresie średnioterminowym: zakup sprzętów do mieszkania / kupno samochodu (38%), finansowanie wakacji (29%), drobne przyjemności (28%). Cele długoterminowe (zabezpieczenie przyszłości na emeryturze – 16%, czy też zabezpieczenie przyszłości dzieci – 15%) przygotowanie się na wydatki nieprzewidywalne (5%) pojawiają się znacznie rzadziej. Co więcej wyniki te są w zasadzie tożsame z danymi ubiegłorocznymi. Dla co piątego Polaka (22%) oszczędzanie nie jest związane z konkretnym celem. Fakt ten potwierdza hipotezę o nieplanowym charakterze oszczędzania dla części osób. Brak konkretnego celu oszczędzania częściej deklarują osoby powyżej 60 roku życia, nieco gorzej wykształcone, oszczędzające nieregularnie lub planujące oszczędzać zwykle nie dłużej niż do roku.

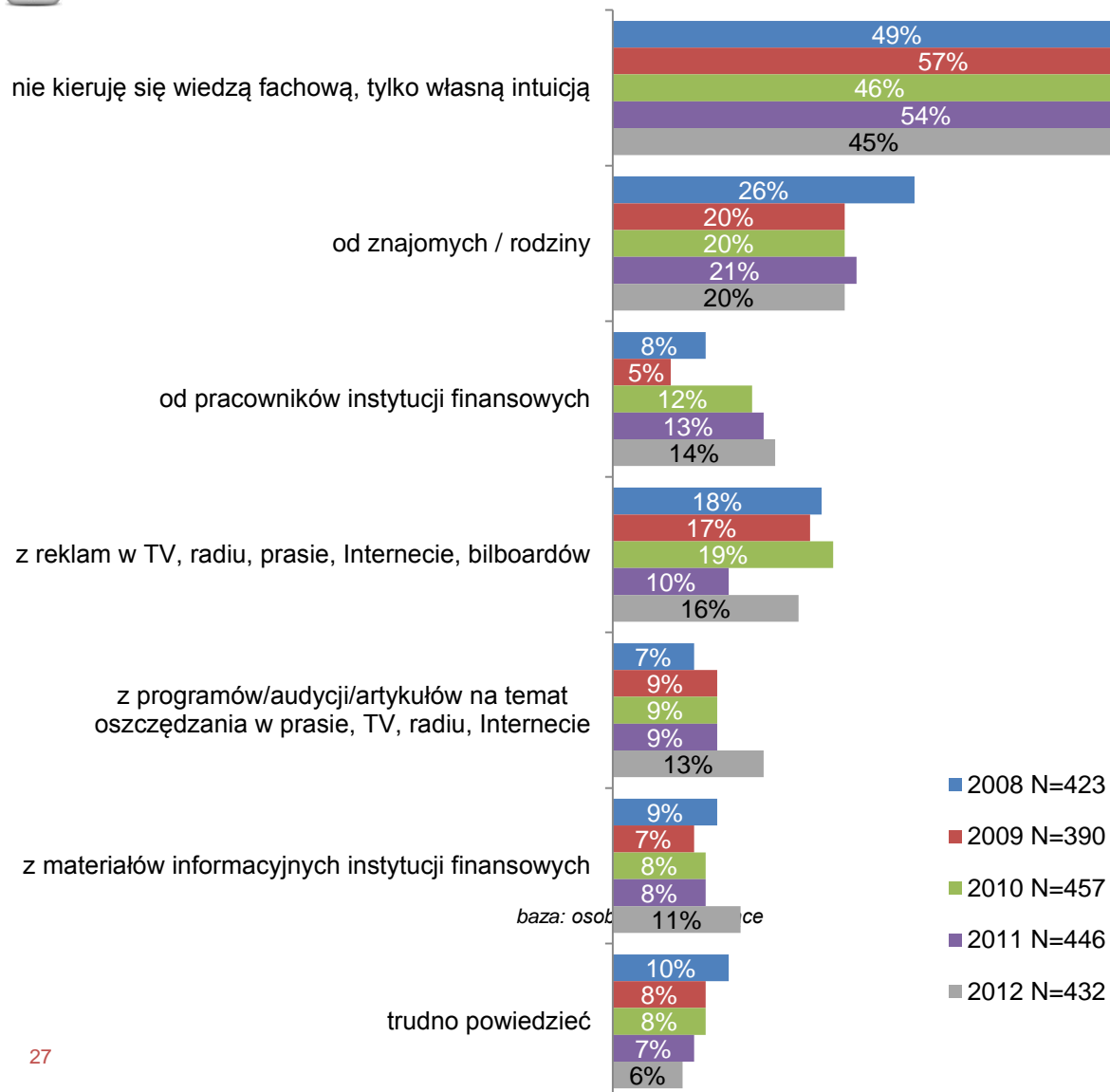
baza: osoby oszczędzające.

Pytanie zadawane od 2011

Źródła informacji o oszczędzaniu



Skąd Pan(i) czerpie informacje jak oszczędzać? Proszę wymienić maksymalnie trzy źródła informacji, z których Pan(i) najczęściej korzysta?



W porównaniu do poprzedniego roku nastąpił spadek liczby Polaków ufających głównie własnej intuicji (spadek z 54% do 45%). Z kolei na znaczeniu zyskały przekazy medialne zarówno te o charakterze czysto reklamowym (wzrost o 6%) jak i programy, audycje lub artykuły związane z tematyką oszczędzania (wzrost o 4%).

Zaufanie jakim co piąty oszczędzający Polak obdarza informacje pochodzące od rodziny lub znajomych cechuje się stabilnym, choć umiarkowanym poziomem.

Podobnie jak w poprzednich pomiarach własną intuicją kierują się częściej osoby:

- powyżej 60 roku życia
- gorzej wykształcone
- z gospodarstw domowych o niższych dochodach

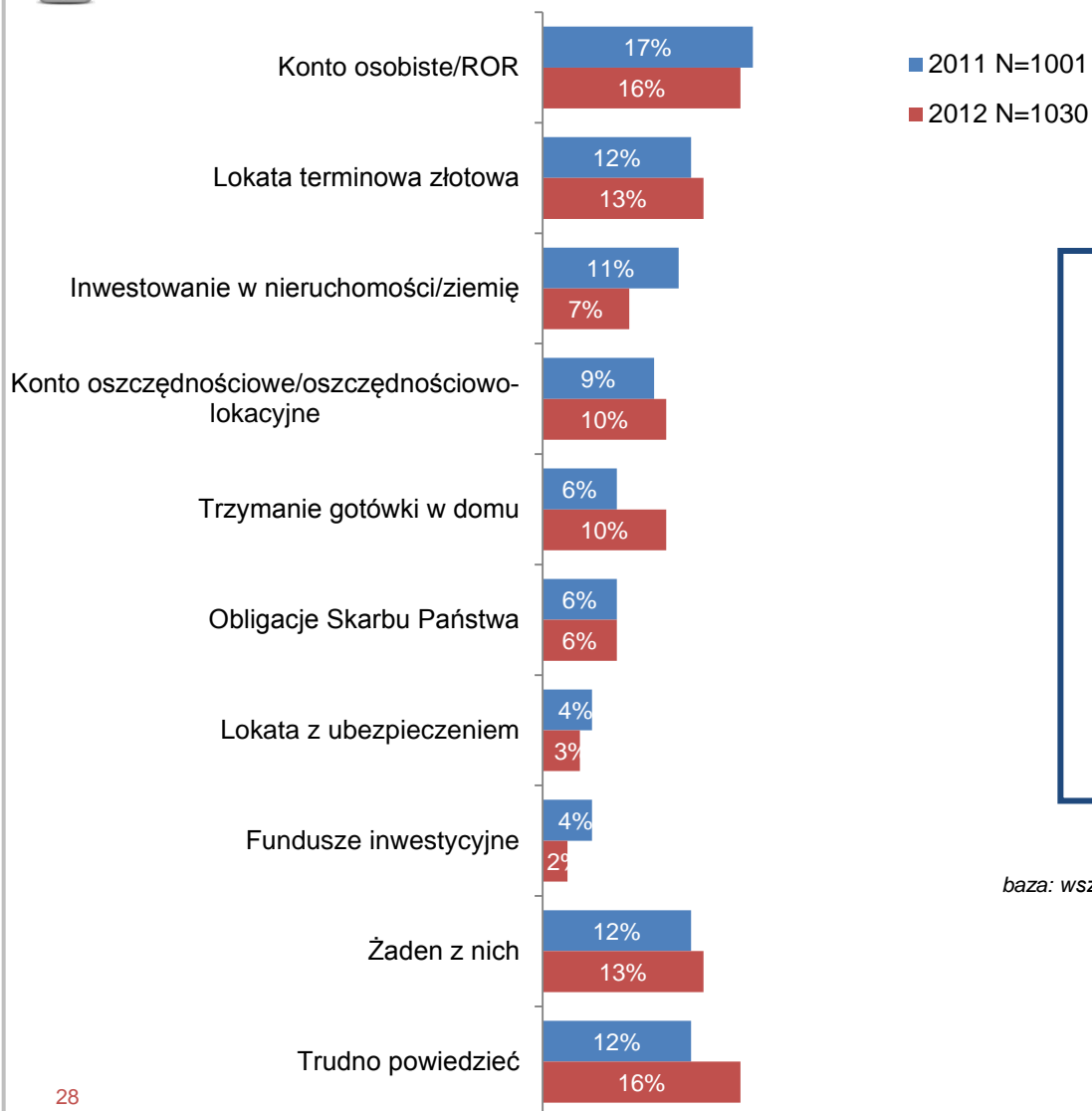
Co charakterystyczne, poleganie na własnej intuicji jest bardziej właściwe osobom oszczędzającym nieregularnie niż regularnie.

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Bezpieczne sposoby oszczędzania

? Który z poniższych sposobów oszczędzania jest według Pana(i) najbezpieczniejszy?



Jako bezpieczne sposoby oszczędzania Polacy wskazują zarówno sposoby niedające możliwości pomnażania zysku (konto osobiste – 16%) jak i obiecujące możliwość zarobku, ale wymagające zamrożenia pieniędzy na jakiś czas (lokata terminowa – 13%, konto oszczędnościowe – 10 % czy inwestowanie w ziemię – 7%).

Warto zauważyć, że trzymanie gotówki w domu jest wskazywane przez coraz większy odsetek Polaków. W tym roku już co dziesiąty badany tak postępuje (10%). Relatywnie częściej są to: osoby powyżej 60 roku życia, osoby oszczędzające nieregularnie lub te, które przeznaczają większość pieniędzy na bieżące potrzeby. Wynik ten może wskazywać na kryzys zaufania do instytucji finansowych.

baza: wszyscy badani. Do 2010 włącznie pytanie było zadawane tylko osobom oszczędzającym

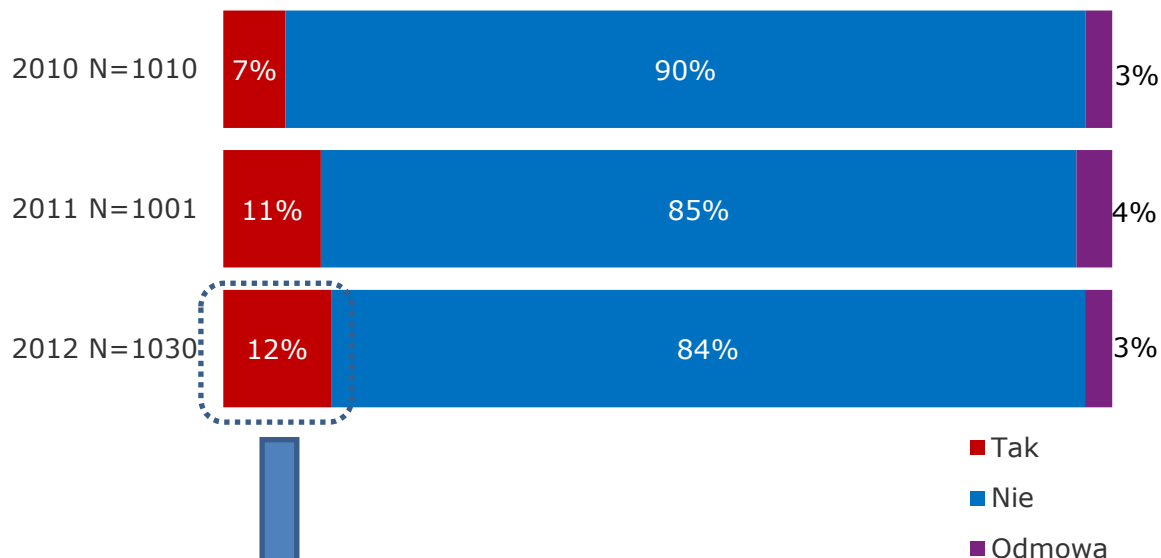
Inwestowanie



Czy obecnie Pan(i) inwestuje swoje pieniądze?

Częściej niż co dziesiąty Polak deklaruje, że inwestuje swoje środki finansowe (12%), co nieznacznie wzrosło w porównaniu do lat poprzednich. Dotyczy to zwłaszcza osób w wieku 26 – 60 lat, lepiej wykształconych, pochodzących z gospodarstw domowych o wyższych dochodach. Warto zwrócić uwagę, że inwestowanie jest na porównywalnym poziomie zarówno w grupie mężczyzn i kobiet, co może świadczyć o rosnącej przedsiębiorczości płci żeńskiej.

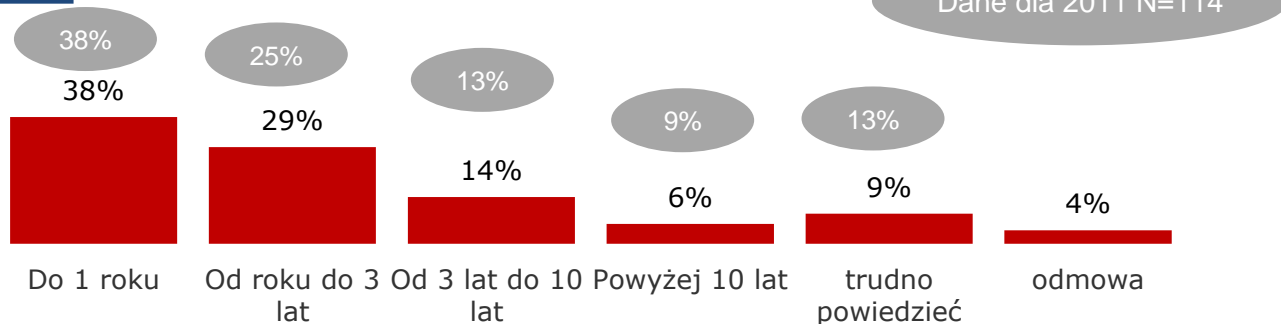
Tak jak w roku poprzednim inwestycje są dokonywane głównie z myślą o krótszej perspektywie czasowej (dla ponad jednej trzeciej to okres jednego roku). Prawdopodobnie, ma to związek z postrzeganiem inwestowania przez pryzmat konkretnych instrumentów finansowych, które wiążą się z dużą elastycznością względem zmieniających się warunków na rynkach finansowych.



A jaki horyzont czasowy inwestowania Pan/Pani zakłada, kiedy Pan(i) inwestuje pieniądze?

■ 2012 N=128

baza: wszyscy badani.

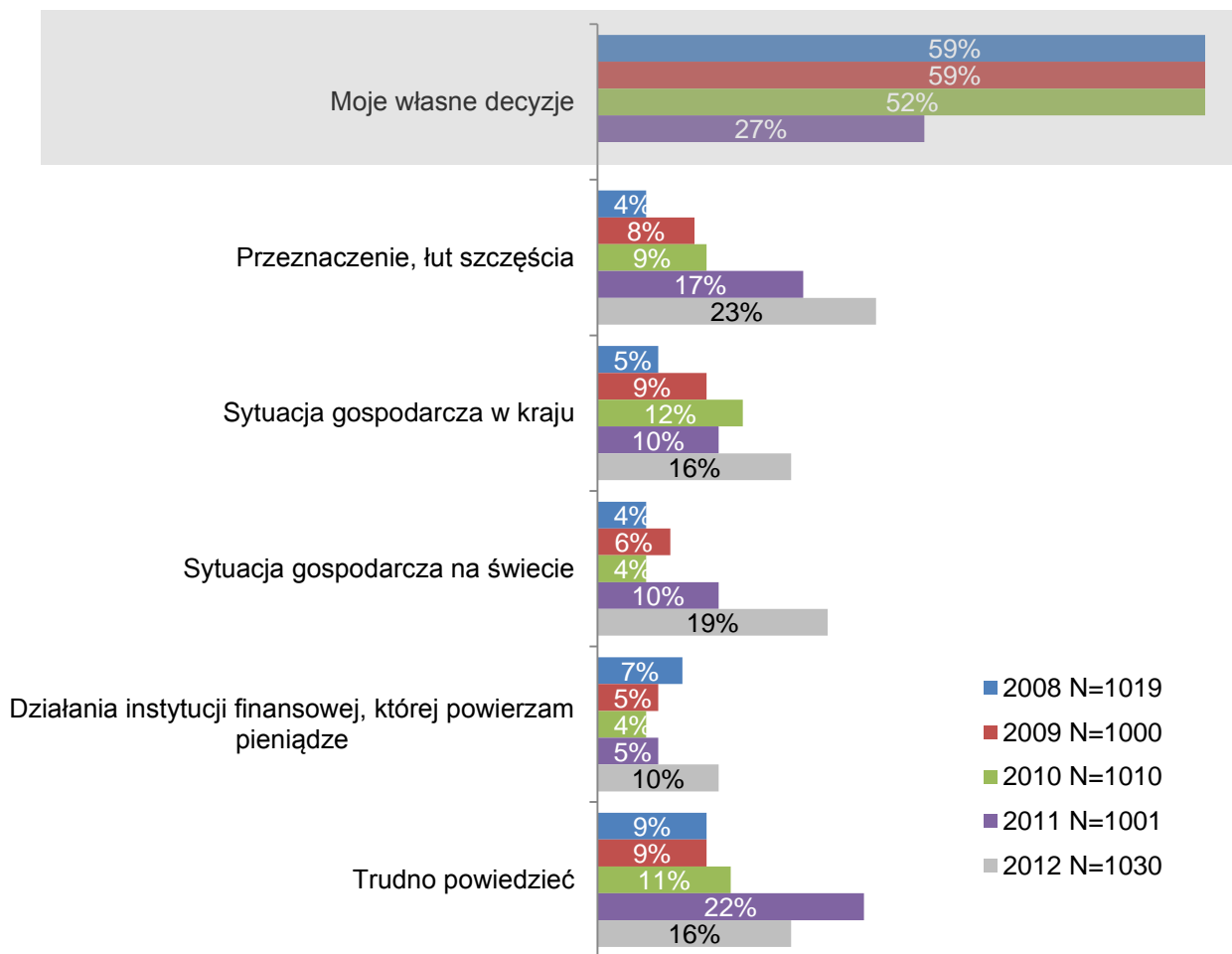


Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Powodzenie w inwestowaniu

? Od czego w największym stopniu zależy Pana(i) powodzenie w inwestowaniu (oszczędzaniu)?



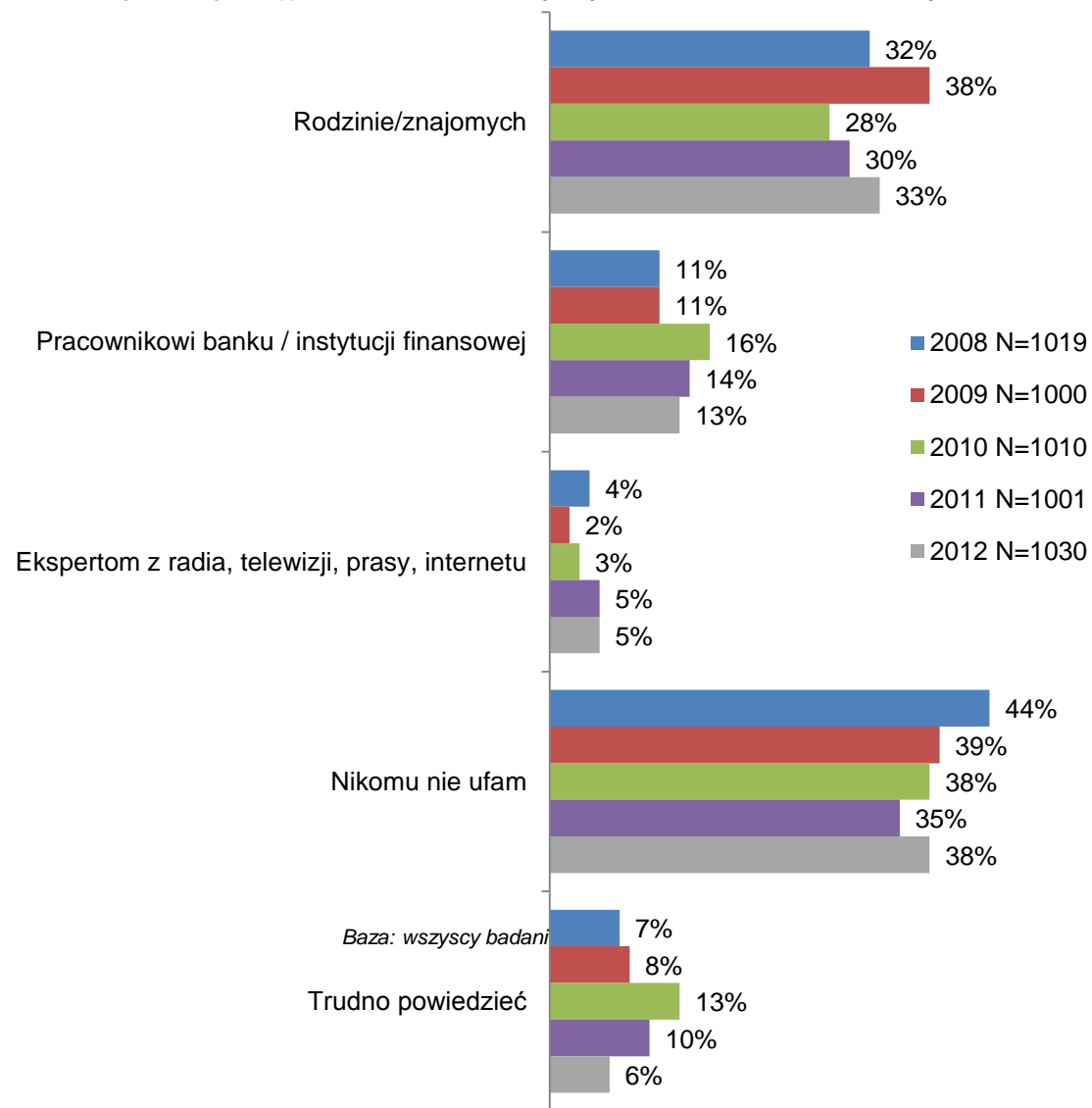
Po zawężeniu pytania wyłącznie do kwestii inwestowania oraz wykluczeniu odpowiedzi, że sukces inwestowania jest zależny od decyzji własnych, okazało się że zdaniem badanych powodzenie w inwestowaniu zależy od przeznaczenia (23%). Zdaniem Polaków duże znaczenie ma również sytuacja gospodarcza na świecie (19%) oraz w kraju (16%).

Warto również zauważyć, że temat inwestowania jest odległy dla części badanych, o czym świadczy odsetek odpowiedzi 'trudno powiedzieć' (16%).

Baza: wszyscy badani. Pytanie zmodyfikowane w 2012 i 2011 roku (obecnie pytano o powodzenie w inwestowaniu, poprzednio o powodzenie w oszczędzaniu/ inwestowaniu, a wcześniej o samo oszczędzanie; ponadto obecnie było to pytanie jednokrotnego wyboru z odczytywaną listą, poprzednio nie odczytywano kafeterii)

Zaufanie w oszczędzaniu i inwestowaniu

? Komu najbardziej Pan(i) ufa w kwestiach związanych z inwestowaniem i oszczędzaniem?

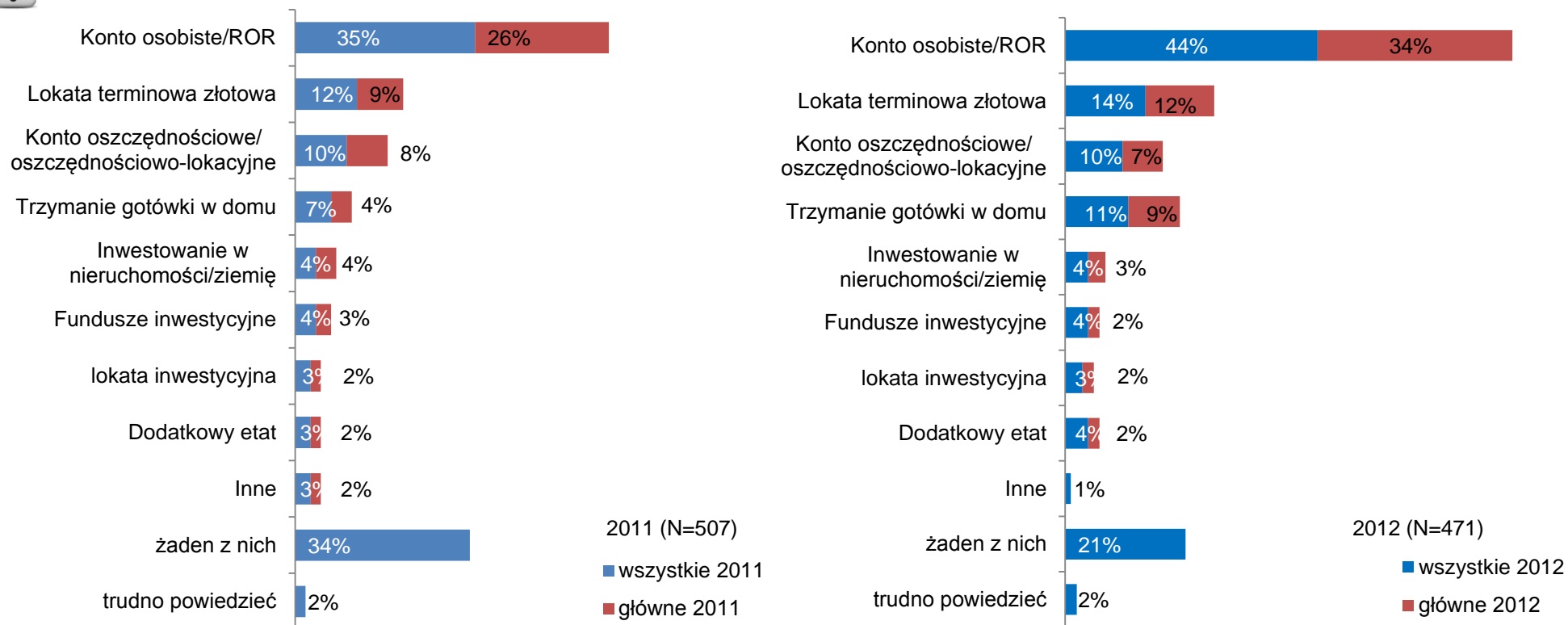


Wyniki dotyczące źródeł informacji o sposobach oszczędzania znajdują potwierdzenie w tym, komu Polacy ufają w kwestiach oszczędzania. Najczęściej zaufaniem obdarzamy rodzinę i znajomych (wzrost do 33%).

Wciąż jednak znaczący odsetek osób deklaruje, że nie ufa nikomu (38%). Należy zauważyć, że odsetek Polaków prezentujących taką opinię po systematycznych spadkach, wzrósł tu do poziomu z 2010 roku. Relatywnie częściej odpowiadają tak osoby starsze oraz przedstawiciele gospodarstw domowych o niższych dochodach przeznaczających większość pieniędzy na bieżące wydatki.

Sposoby oszczędzania i inwestowania

? Z których z poniższych sposobów oszczędzania lub inwestowania Pan(i) obecnie korzysta?



Polacy celem oszczędzania lub inwestowania najczęściej korzystają z podstawowych produktów bankowych. Coraz większą popularność zyskuje konto osobiste (44% w porównaniu do 35%). Chętnie wybierane są także produkty takie jak lokata terminowa (14%) lub konto oszczędnościowe (10%).

Niepokojące może być to, że trzymanie gotówki w domu jest wciąż dość popularnym sposobem oszczędzania, przy czym już dla 9% Polaków (w porównaniu do 4% w roku poprzednim) jest ono głównym sposobem oszczędzania. Preferują go częściej osoby starsze powyżej 60 roku życia, często będące już na emeryturze lub mające dochody nieprzekraczające 1000PLN netto na osobę.

Baza: osoby oszczędzające /inwestujące.
Pytanie zadawane od 2011

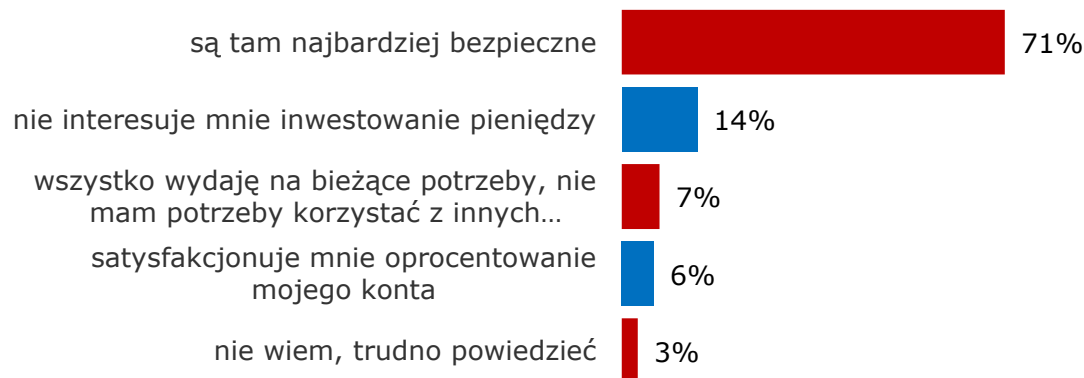
Powody wyboru konta osobistego

? Proszę powiedzieć które ze stwierdzeń najlepiej opisuje Pana(i) sytuację. Większość zgromadzonych środków pieniężnych ...:



- trzymam na koncie osobistym
- trzymam w domu
- trzymam w innych produktach finansowych
- trudno powiedzieć

? Dlaczego większość środków trzyma Pan(i) na koncie osobistym?



baza: osoby oszczędzające /inwestujące. Pytania zadawane od 2012

Większość Polaków zainteresowanych tematem oszczędzania lub inwestowania, najczęściej deklaruje, że gromadzi środki na koncie osobistym (58%). Jest to rozwiązanie preferowane szczególnie w grupie osób zakładających krótszy niż 1 rok, horyzont czasowy oszczędzania.

Głównym powodem wyboru takiego sposobu oszczędzania jest jednak przekonanie, że lokowane w ten sposób pieniądze są bezpieczne (71%).

Jest jednak spora grupa posiadaczy kont osobistych, która deklaruje, że nie interesuje się inwestowaniem lub nie ma potrzeby/ możliwości by korzystać z innych produktów finansowych (łącznie 21%).

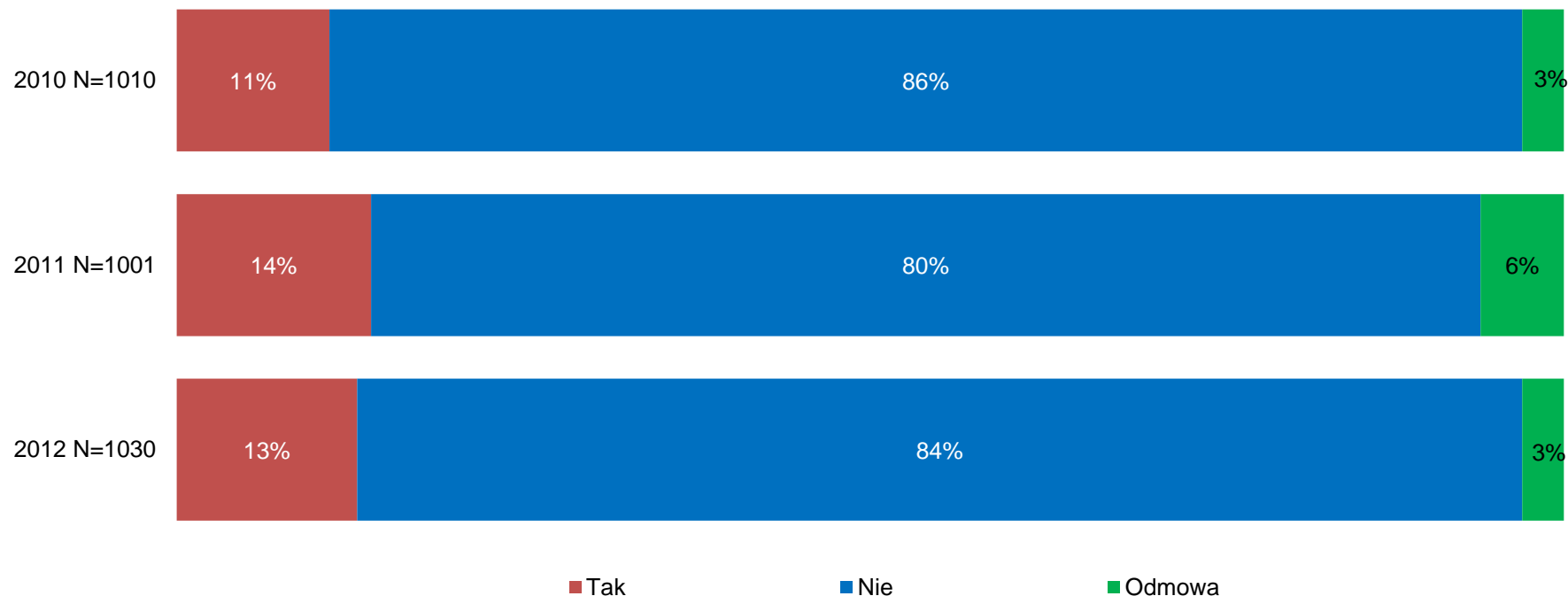
Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Oszczędzanie na emeryturę



Czy oszczędza Pan(i) z myślą o emeryturze?



Obecnie na emeryturę oszczędza porównywalny odsetek osób jak w roku poprzednim (13% w porównaniu do 14%).

baza: wszyscy badani. Zmodyfikowana treść pytania w 2011

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Zarządzanie pieniędzmi

6

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Podsumowanie

ZARZĄDZANIE PIENIĘDZMI

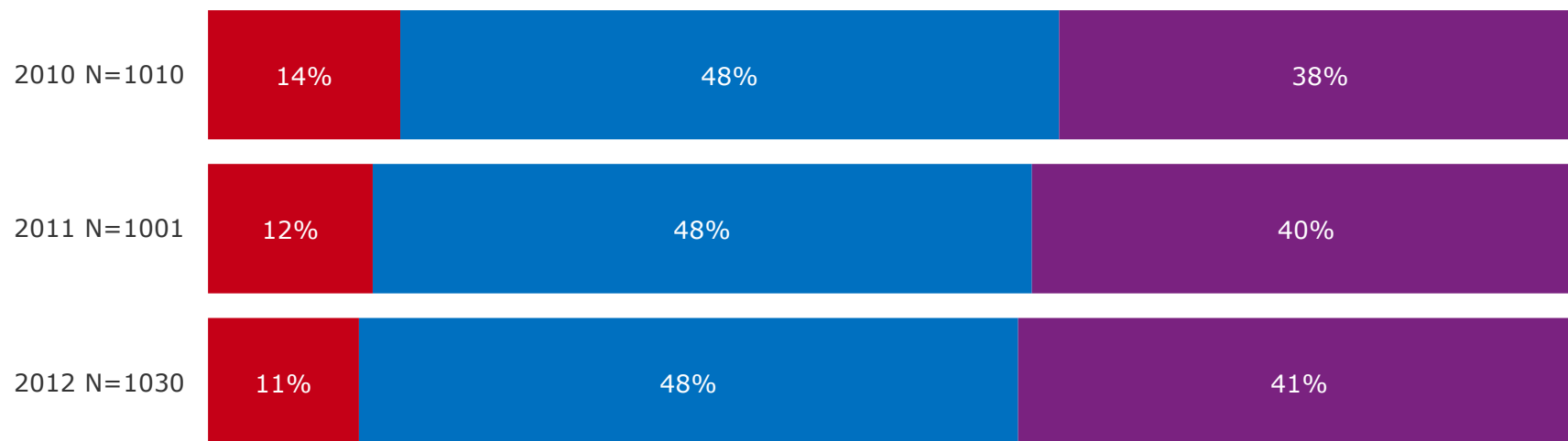
- ❑ Rozrzutność nie jest cechą, którą scharakteryzowaliby się Polacy na poziomie deklaratywnym. Wolą planować wydatki i nie poddawać się impulsom chwili, szczególnie jeśli chodzi o te związane ze świętami, imprezami okolicznościowymi czy urodzinami. Jednocześnie robią to z wyprzedzeniem raczej krótkoterminowym, głównie miesięcznym (35%).
- ❑ Sytuacja gospodarcza nauczyła też Polaków kontrolowania wydatków. Czterech na dziesięciu kontroluje nawet najdrobniejsze wydatki, podczas gdy jedynie co siódmy deklaruje, że nie robi tego w ogóle.
- ❑ Osoby, które kontrolują częściej nawet najdrobniejsze wydatki to głównie kobiety, powyżej 60 lat o najniższym dochodzie rodziny, którzy wszystko przeznaczają na bieżące potrzeby z uwagi na swój stan majątkowy.
- ❑ W momencie pogorszenia sytuacji majątkowej gospodarstwa domowego w pierwszej kolejności Polacy zrezygnowaliby ze sportu i rekreacji oraz zaczęliby oszczędzać na ubraniach i odzieży. Ponadto częściej niż w latach ubiegłych zrezygnowaliby z korzystania z samochodu, aby ograniczyć wydatki z nim związane. Z roku na rok maleje odsetek tych, którzy nie zrezygnowaliby z niczego, co może wynikać z doniesień prasowych o drugiej fali kryzysu i wzroście bezrobocia.

ZADŁUŻANIE SIĘ

- ❑ W porównaniu do poprzednich lat maleje odsetek posiadających kredyt ratalny, gotówkowy lub konsumpcyjny (2011: 22%; 2012: 19%). W porównaniu do poprzedniego roku można zaobserwować niemalże trzykrotny spadek odsetka tych, którzy posiadają dwa lub więcej takich produktów (z 36% do 14%).
- ❑ Podobnie jak w zeszłym roku aktualnie mniej niż jedna dziesiąta ma jakieś trudności z regularną spłatą zobowiązań finansowych. Są to częściej osoby w wieku 26-45 lat o najwyższych dochodach rodziny. Ich sytuacja może wiązać się z ciężarem kredytów hipotecznych.

Zarządzanie pieniędzmi

? Które z określić najbardziej do Pana(i) pasuje ...



- Jestem człowiekiem rozrzutnym, ulegam impulsowi chwili i raczej zaspokajam wszystkie swoje zachcianki
- Czasami ulegam impulsowi chwili, ale z reguły planuję większość wydatków
- Planuję wszystkie wydatki i bardzo rzadko kiedy ulegam swoim zachciankom

Baza: Wszyscy badani

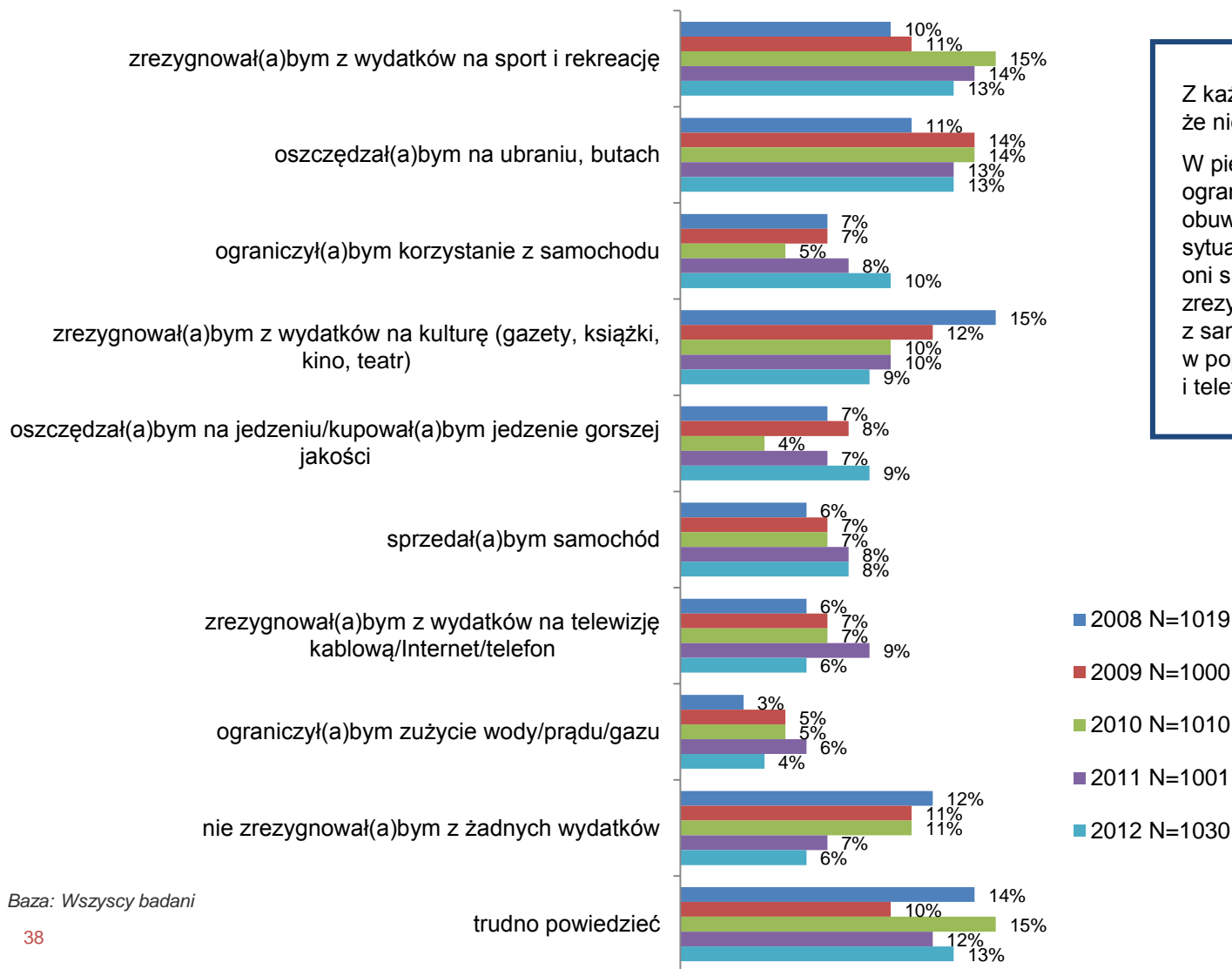
Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Konieczność rezygnacji z wydatków



Proszę sobie wyobrazić, że sytuacja w Pana(i) gospodarstwie domowym uległa pogorszeniu, tak że musiał(a)by Pan(i) zrezygnować z niektórych stałych wydatków. Proszę wskazać z czego zrezygnował(a)by Pan(i) w pierwszej kolejności.

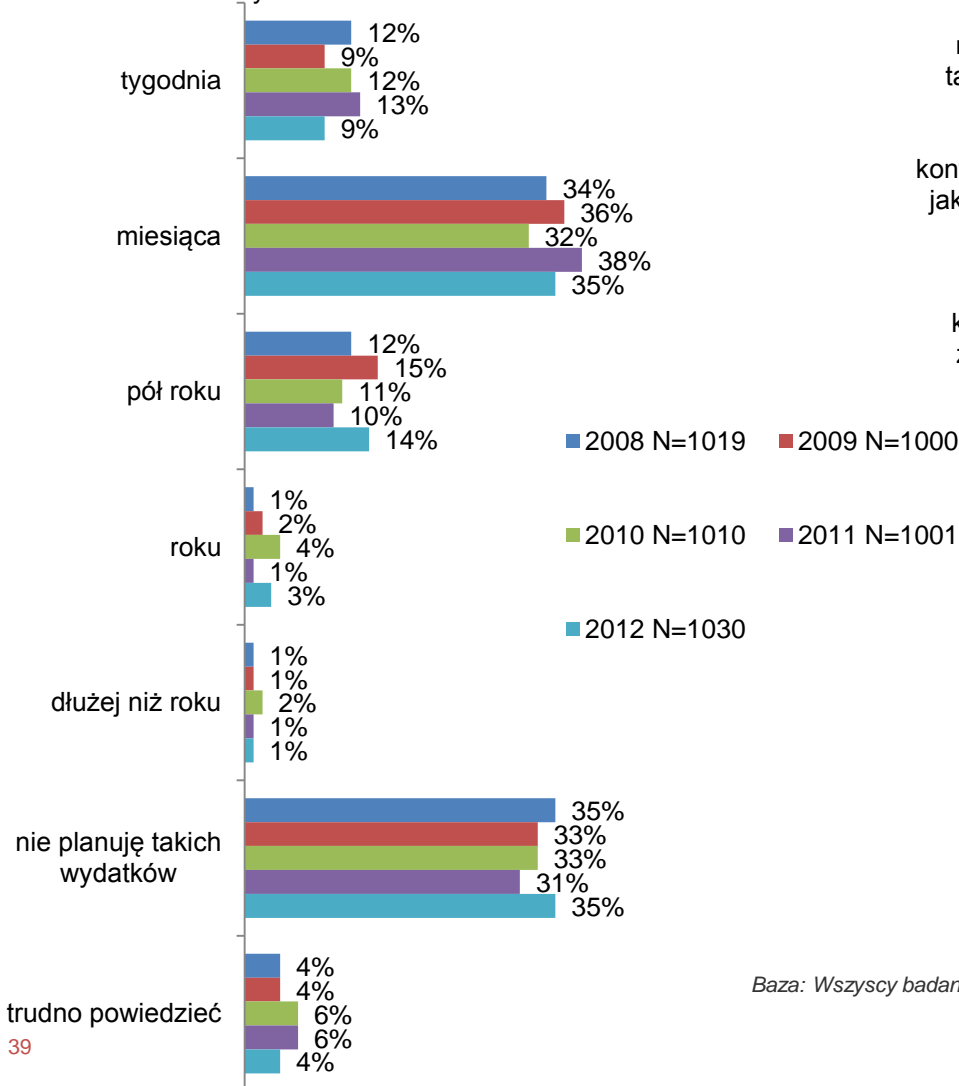


Z każdym rokiem Polacy coraz rzadziej deklarują, że nie ograniczyliby żadnych wydatków (6%).

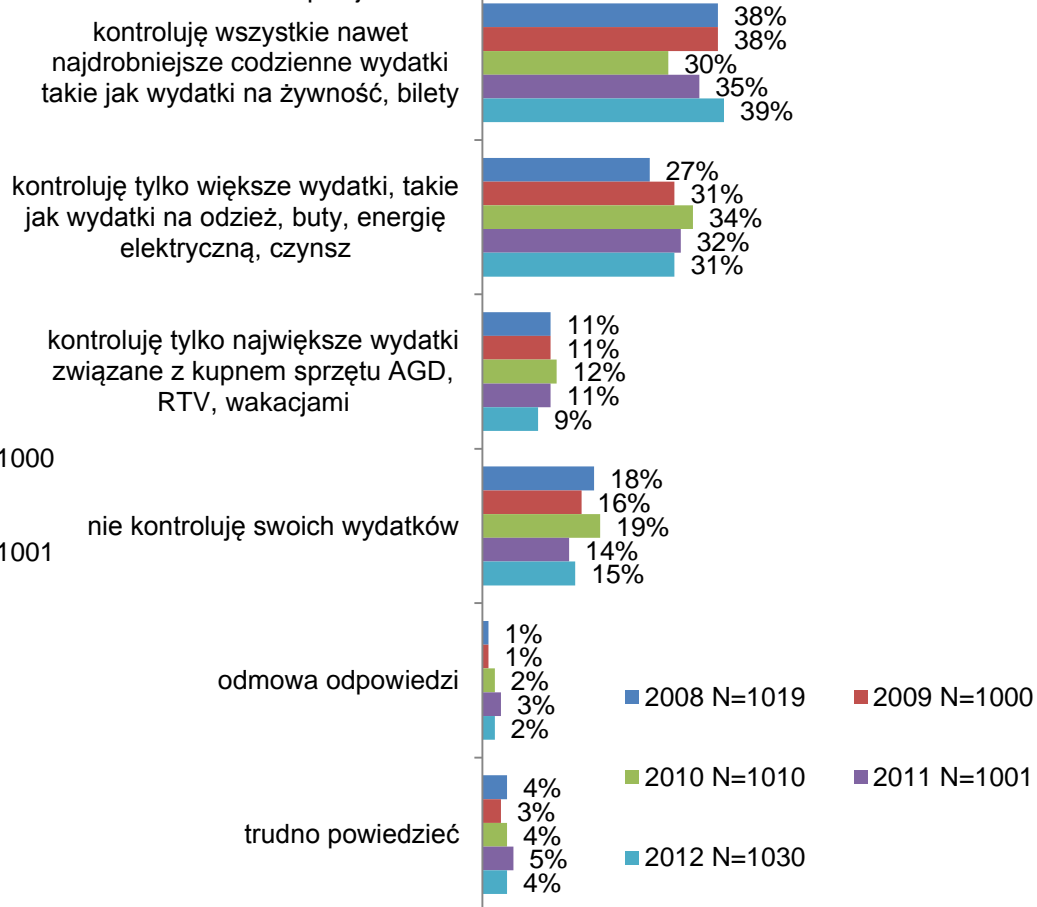
W pierwszej kolejności Polacy byliby skłonni ograniczyć wydatki na sport i rekreację, a także obuwie i ubrania (13%). W związku z niekorzystną sytuacją na rynku paliw i wysokimi ich cenami są oni skłonni częściej niż w latach poprzednich zrezygnować z wydatków na korzystanie z samochodu (10%). Natomiast rzadziej niż w poprzednim roku zrezygnowaliby z Internetu i telefonu (2012-6% vs 2011-9%).

Planowanie i kontrolowanie wydatków

? Z jakim wyprzedzeniem zwykle planuje Pan(i) swoje większe wydatki, czyli wydatki związane ze świętami, urodzinami, imprezami okolicznościowymi?



? Proszę powiedzieć, które z poniższych stwierdzeń opisujących zwyczaje związane z kontrolowaniem wydatków najlepiej Pana(ią) opisuje.



Baza: Wszyscy badani

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Splata kredytów

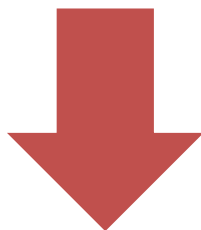
? Czy aktualnie spłaca Pan(i) jakiegokolwiek kredyty ratalne, gotówkowe lub konsumpcyjne?



■ Tak

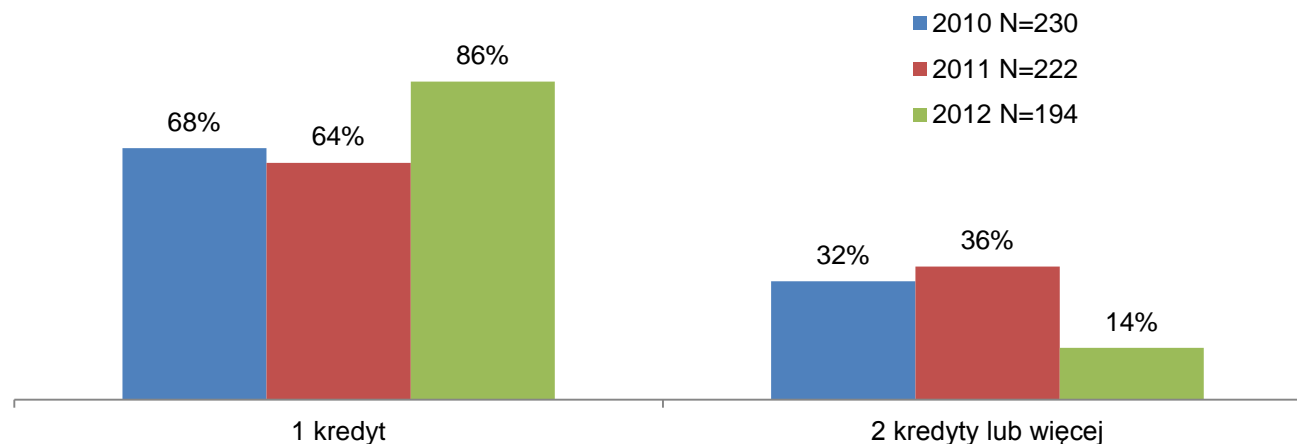
■ Nie

■ Odmowa



Baza: Wszyscy badani

? Czy aktualnie spłaca Pan(i) jakiegokolwiek kredyty ratalne, gotówkowe lub konsumpcyjne?



Baza: Spłacający kredyty

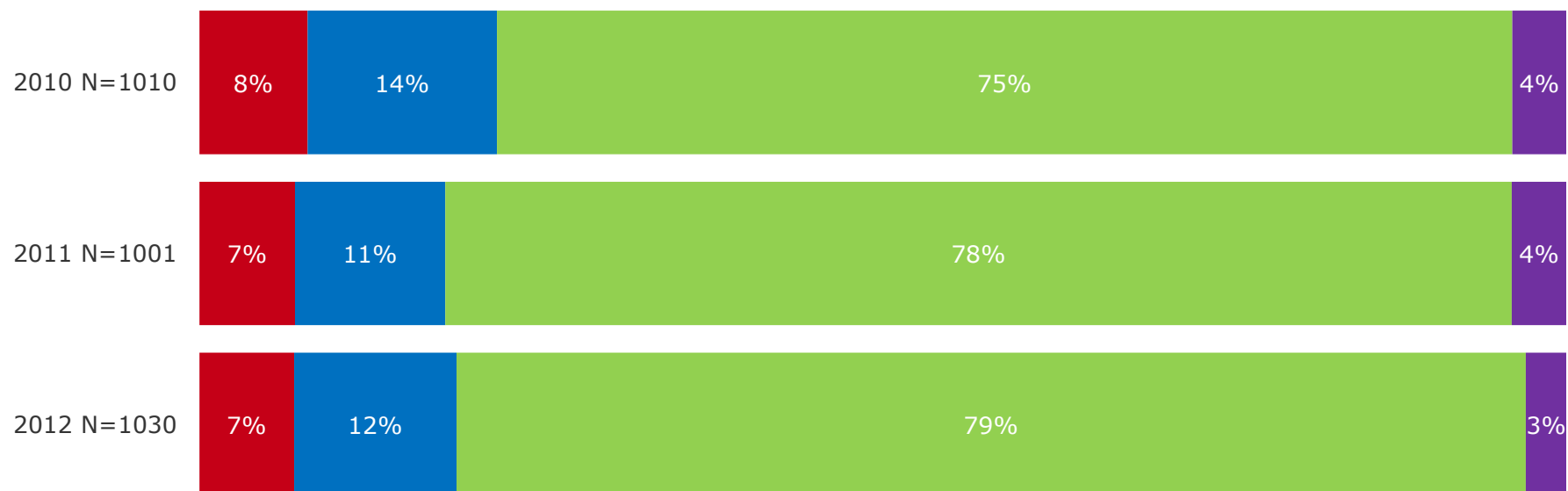
Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Problemy ze spłatą kredytów



Czy miał(a) Pan(i) kiedykolwiek lub ma aktualnie problemy z regularną spłatą swoich zobowiązań finansowych?



- Tak, mam aktualnie
- Tak, miałem ale były to problemy przejściowe
- Nie
- Odmowa

Baza: Wszyscy badani

Fundacja Kronenberga

citi handlowy

Skłonność do podejmowania ryzyka

7

Fundacja Kronenberga

 **citi** handlowy

Podsumowanie

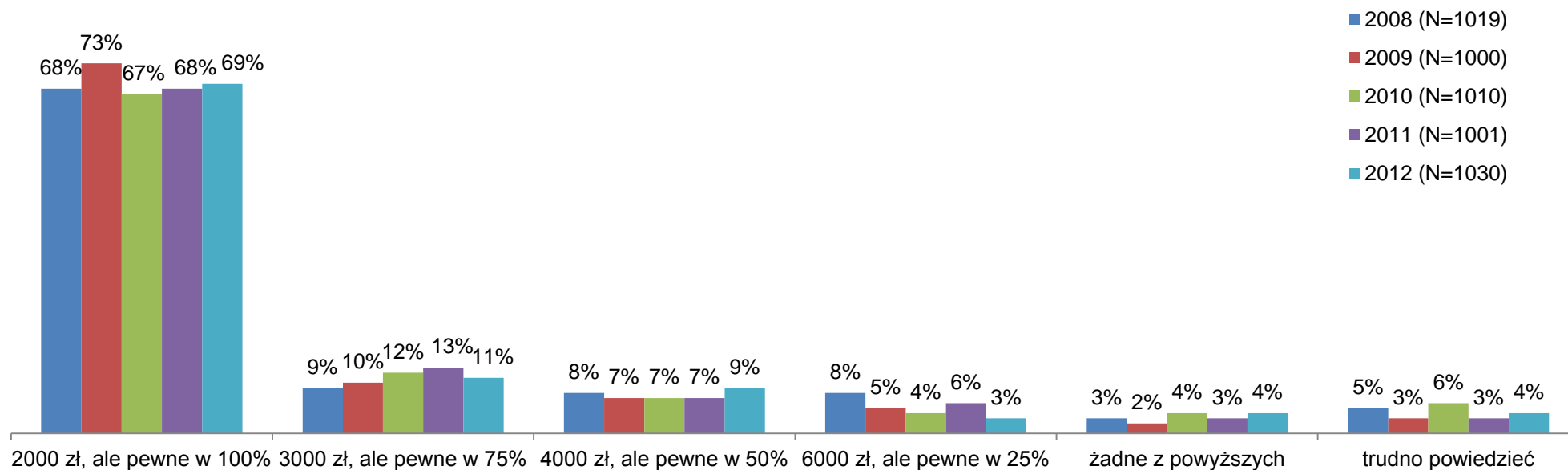
SKŁONNOŚĆ DO RYZYKA

- ❑ Każda decyzja inwestycyjna jest ściśle związana w poziomem skłonności do ryzyka, którym charakteryzuje się decydent. Im wyższy poziom tego wskaźnika, tym częściej środki lokowane są w produktach, które mogą przynieść duży zysk, ale też stratę. Nierzadko też skłonność do ryzyka jest pochodną wydarzeń gospodarczych, jakie mają miejsce w kraju, a także na świecie. Obecne nastawienie Polaków do inwestycji jest silnie nacechowane wydarzeniami związanymi z Amber Gold, a także doniesieniami o bankructwach poszczególnych krajów.
- ❑ W związku z powyższym oczywistym wydaje się to, że Polacy najchętniej w przypadku możliwości otrzymania nagrody wybieraliby te o najniższej wysokości, ale obarczone najmniejszym ryzykiem (2000 zł, ale pewne w 100% - 69%). Postawa ta wynika również z niskiego poziomu zamożności naszego społeczeństwa
- ❑ Wysoka ostrożność połączona z niekorzystnym nastrojem gospodarczym, a także niski poziom edukacji finansowej i inwestycyjnych przejawia się również w tym, że Polacy w obliczu strat nie czekają na ich odrobienie tylko raczej wolą zrezygnować z inwestycji w obawie przed dalszą stratą (odpowiedzi 1-2 na skali 6 stopniowej - 39% vs 5-6 – 17%), a także preferują niski, ale pewny zysk (odpowiedzi 1-2 na skali sześciostopniowej – 52%). Ponadto nie są jeszcze zdecydowani czy lepiej lokować środki w jednym produkcie czy zdywersyfikować portfel (odpowiedzi 3 - 4 na skali sześciostopniowej - 48%), chociaż osoby, które mają problemy z zadłużeniem nieznacznie częściej decydują się na dywersyfikację.
- ❑ Nastrój Polaków wobec wydarzeń w kraju, a także wysoka ostrożność mogła spowodować, że Polacy podczas przewidywać co do zysków z lokaty (pomimo informacji o oprocentowaniu stałym) wyrażają obawę, że mogą nic nie otrzymać, jeżeli bank będzie źle inwestował ich pieniądze (13%).

Tolerancja ryzyka



Załóżmy, że może Pan(i) wygrać nagrodę. Co by Pan(i) wolał(a)?



Podjęcie ryzyka w celu osiągnięcia wyższej nagrody leży częściej w naturze osób młodych, z wyższym wykształceniem, mieszkańców większych miast, o wysokich dochodach (powyżej 4000 zł w gospodarstwie domowym). Natomiast najbardziej ostrożne są osoby starsze i o najniższych dochodach rodziny, a także te, które wszystko wydają na bieżące potrzeby.

Ryzyko a inwestowanie



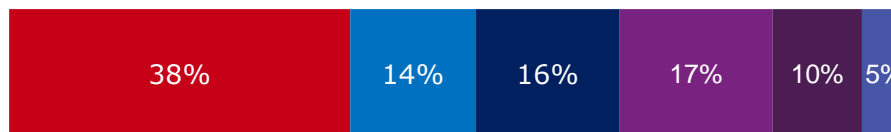
Pokażę Panu(i) teraz listę opinii na temat inwestowania; proszę ocenić, na ile każde z tych stwierdzeń opisuje Pana(i) opinię. Proszę to ocenić przy pomocy 6-stopniowej skali, gdzie „1” oznacza, że Pana(i) opinię w pełni opisuje stwierdzenie po lewej stronie, zaś wskazanie oceny „6” oznacza, że stwierdzenie umieszczone po prawej stronie w pełni opisuje Pana(i) opinię. Oczywiście może Pan(i) wybrać każdą ocenę od „1” do „6”.

Jeśli moje inwestycje tracą na wartości nie ryzykuję dalej i REZYGNUJĘ z nich w OBAWIE PRZED DALSZĄ STRATĄ



Jeśli moje inwestycje (np. lokaty, fundusze, akcje) tracą na wartości nie rezygnuję z nich, ale CZEKAM NA ODROBIENIE STRATY

Wolę NIŻSZY, ale PEWNY ZYSK



Lubię podejmować RYZYKO licząc na WYŻSZY ZYSK

Inwestując swoje środki wybieram jeden produkt finansowy i lokuję w nim wszystkie środki



Inwestując decyduję się na kilka produktów, dzieląc między nie posiadane środki



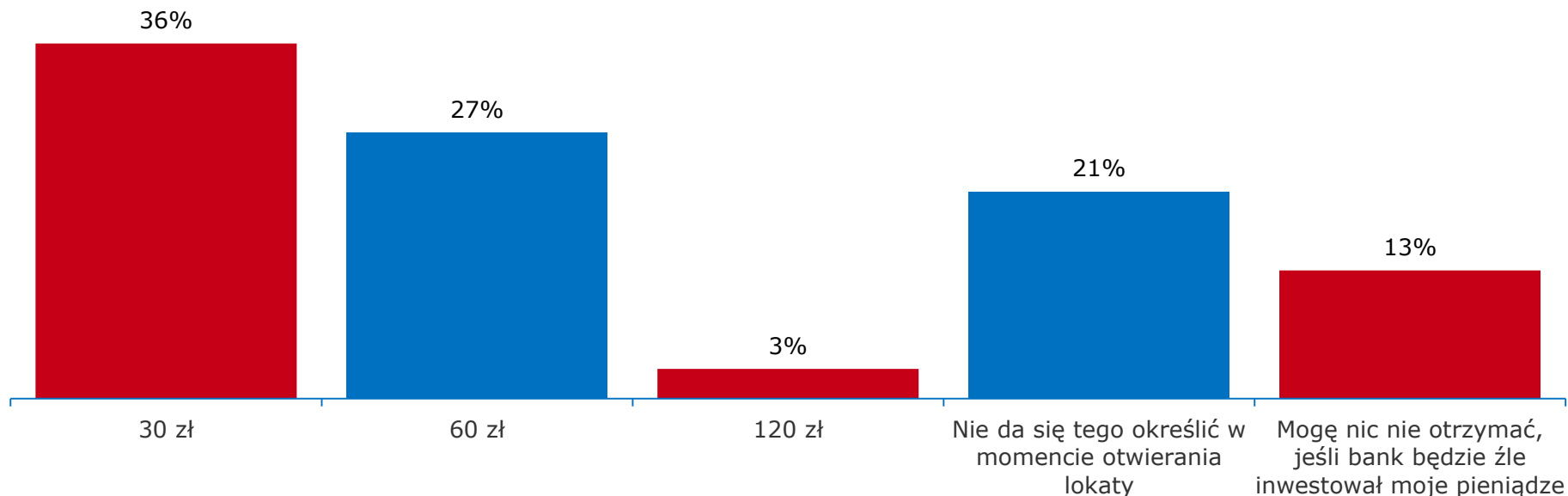
Polacy są raczej skłonni zrezygnować z dalszych inwestycji, jeśli tracą one na wartości aniżeli czekać na odrobienie straty. Ponadto wolą niższy, ale pewny zysk. Takie podejście jest częściej widoczne u osób starszych, kobiet i tych o niskich dochodach rodziny. Natomiast częściej skłonne ponieść ryzyko w celu uzyskania wyższego zysku są osoby z wyższym wykształceniem.

Jeśli chodzi o dywersyfikację posiadanych środków Polacy nieznacznie częściej skłaniają się ku lokowaniu w jeden produkt finansowy niż w kilka, chociaż osoby, które mają problemy z zadłużeniem nieznacznie częściej decydują się na kilka produktów.

Znajomość mechanizmów produktów bankowych



Proszę sobie wyobrazić, że zakłada Pan(i) lokatę 6 miesięczną na 1000 zł oprocentowaną na 6% w skali roku. Oprocentowanie jest stałe. Jaką kwotę odsetek otrzyma Pan(i) po zakończeniu trwania lokaty?



Wydarzenia w gospodarce spowodowały, że wśród Polaków podczas przewidywań co do zysków z lokaty pojawia się obawa, że mogą nic nie otrzymać, jeżeli bank będzie źle inwestował ich pieniądze. Ponadto Polacy asekuracyjnie oczekując, że gdzieś są tzw. gwiazdki lub w wyniku niewystarczających umiejętności matematyczno-finansowych deklarują, że nie da się określić kwoty odsetek w momencie otwierania, pomimo informacji o stałości oprocentowania.

Baza: Wszyscy badani

Fundacja Kronenberga

citi handlowy



Fundacja Kronenberga

